

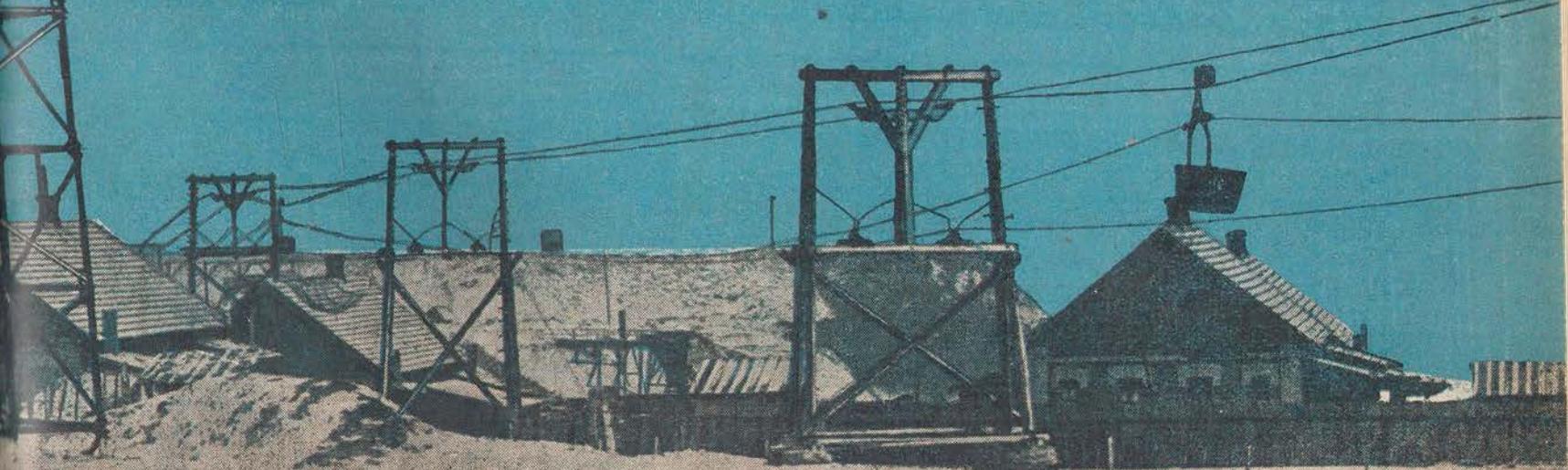
ВСЕСВІТ

1937

1926

1964

ЦЕНТРАЛЬНА
— НАУКОВО-УЧБОВА —
БІБЛІОТЕКА.

— ДЕРЖЗАВОД —
ТОЧНИХ ПРИЛАДІВ

„ФІЗИКОХЕМІК”

— імені тов. ПЕТРОВСЬКОГО —
КІЇВ, БУЛЬВАР ШЕВЧЕНКА № 90.

ВИРОБЛЯЄ: ВОДОМІРИ РІЗНИХ СИСТЕМ
ТА РОЗМІРІВ, МАНОМЕТРИ КОНТРОЛЬНІ
ТА РОБОЧІ, ТЕРМОМЕТРИ МЕТАЛІЧНІ,
ВАКУУММЕТРИ ТА ІНШІ ПРИЛАДДЯ.

Киевский пищетрест

КИЕВ ВОРОВСКОГО № 8.

ЦЕНЫ
на

ПИВО ПОНИЖЕНЫ

РОЗНИЧНЫЕ ЦЕНЫ:

Столовое за бутылку 20 коп.

Чешское „ „ 23 „

ПИЛЬЗЕНСКОЕ
высш. качества 30 коп.

ВНОВЬ ВЫПУЩЕННОЕ

ОПТОВЫЕ ЦЕНЫ С ДОСТАВКОЙ НА ДОМ ОТ 1 ВЕДРА

столовое за ведро 3 р. 20 к.

чешское за ведро 3 р. 80 к.

пильзенское за ведро 5 р. —

КИЕВСКИЙ ПИЩЕТРЕСТ

КИЕВ ВОРОВСКОГО № 8.

ЦЕНЫ
НА

ПИВО ПОНИЖЕНЫ

РОЗНИЧНЫЕ ЦЕНЫ:

Столовое за бутылку	20 коп.
Чешское " " " " "	23 "

ВНОВЬ ВЫПУЩЕННОЕ ПИЛЬЗЕНСКОЕ
высш. качества **30 коп.**

ОПТОВЫЕ ЦЕНЫ С ДОСТАВКОЙ НА ДОМ ОТ 1 ВЕДРА

столовое за ведро	3 р. 20 к.
чешское за ведро	3 р. 80 к.
пильзенское за ведро	5 р. —

ТРЕБУЙТЕ

ВО ВСЕХ МАГАЗИНАХ
СОРАБКОПА, ЛАРЬКА,
ТПОЮЗ'a ПИЩЕТРЕСТА

ЗАКАЗЫ С ДОСТАВКОЙ ПРИ-
НИМАЮТСЯ РАЗВОЗЧИКАМИ.

1927 г. ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ 1927 г.

на лучший и самый распространенный в СССР ежемесячный, богато иллюстрированный, научно-методический и спортивный журнал

„ВЕСТИК ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ“

орган Высшего Совета Физической Культуры УССР и ЦК ЛКСМУ.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ на 1927 год.

на ЖУРНАЛ:

12 мес.	4 р. 50 к.
6 "	2 р. 30 к.
3 "	1 р. 20 к.

при подписке на журнал „ВФК“ библиотечка из:	
6 книг	2 р. 50 к.
3 "	1 р. 30 к.

В число приложений войдут следующие книги, размером от 2-х до 3-х печатных листов каждая.

1. Гигиена физкультурника.	3. Руководство по физкультагитации	5. Самоконтроль физкультурника.
2. Руководство по легкой атлетике.	4. Волейбол, городки, крокет и кегли	6. Зимний спорт.
1. Главной конторой Издательства „ВФК“ г. Харьков „ВУДИК“		
2. Представительством Издательства „ВФК“ в РСФСР г. Москва ул. Станкевича № 23.		
3. Всеми почтово-телеграфными конторами и письмоносцами СССР.		

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ.

В ГЛАВНОЙ КОНТОРЕ И ПРЕСТАВИТЕЛЬСТВЕ МОЖНО ПОЛУЧИТЬ ЛЮБУЮ КНИГУ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ.

05 (47714x) .1926"

ВСССВІТ

За
редакцією

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

№ 22 (45) 1 грудня 1926 р.
Рік видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Tel. № 34-76.

Л. Б. КРАСІН

24-го листопаду в Лондоні від розриву серця нагло помер Повпред СРСР в Англії Леонід Борисович Красін. Тов. Красін є одним із найстарших більшовиків і в його особі з'єдналися видатний революціонер з фахівцем-інженером і дипломатом. Тов. Красін довгий час був Наркомом Зовнішторгу і здійснював монополію зовнішнього торгу, а потім перейшов на дипломатичну роботу, бувши Повпредом СРСР раніше в Паризі, а потім у Лондоні. Небіжчик—член ЦК ВКП(б) і ЦВК СРСР.

4-а СЕСІЯ ВУЦВК'У

Фот. М. Я. Лещинський

Т. т. Г. І. Петровський та Буцеко за столом Президії

М Е Д

Оповідання Каллістрата Анніщенка

ЦЕ БУЛО РОКУ 1914-го, на початку великої всесвітньої війни.

Австрійське військо вело наступ на город Люблін. Руське військо завзято боронилось. З обох боків були великі втрати людми й зброєю та військовим майном.

Іван Гудзь, простий гренадер із мобілізованих селян, уцілів у перших боях. Якось командир полку і каже до Івана:

— Слухай-но, Гудзь: учора мого денітика підстreliv австріяк. Коли хочеш, іди до мене за джуру.

— Рад старатися, ваше високоблагородіє...

— Перша задача тобі буде така: збігай до Любліна та купи там меду.. Хочу меду, наче перед смертю. Та тільки доброго меду: щоб пахотів лі-

пошукати.. Посеред велечезних сосен, в легких вечірніх сінках, вечері полк: сам полковник дерев'яною ложкою съорбав із казаночка куліш...

— Давай меду,—сказав він до Івана.

— Нікак нет..—В Любліні меду нема?—Е, ваше високоблагородіє тільки непідходящий.—І ти не купив?—Ні.—Іди мені зараз-же в Люблін і ввертайся без меду.—Дозвольте мені строку до ранку: я здобуду настільки меду.—Де це?—У Пісчаній: мужики мені казали, що там є мед...

— Та Пісчана занята австрійцями... — Перестань відмінно тякати, а сідай-но до куліша. А завтра щоб був мені мед...

4-а СЕСІЯ ВУЦВК'У

* *

М Е Д

Оповідання Каллістрата Анищенка

ЦЕ БУЛО РОКУ 1914-го, на початку великої всесвітньої війни.

Австрійське військо вело наступ на город Люблін. Руське військо завзято боронилося. З обох боків були великі втрати людьми й зброяю та військовим майном.

Іван Гудзь, простий гренадер із мобілізованих селян, уцілів у перших боях. Якось командир полку і каже до Івана:

— Слухай-но, Гудзь: учора мого денщика підстрелив австріяк. Коли хочеш, іди до мене за джуру.

— Рад старатися, ваше високоблагородство...

— Перша задача тобі буде така: збігай до Любліна та купи там меду.. Хочу меду, наче перед смертю. Та тільки доброго меду: щоб пахкотів липою й гречкою.. Розуміш?

— Так точно.

Взяв Іван у полковника гроши і подався в Люблін по меду.

* *

На вечір повертається Іван на позицію з порожніми руками: не знайшов такого меду, щоб його полковникові можна було подати.

По дорозі зайшов до „халупи“ (так в цьому краю називають хату), запитав гопладарів: де-б здобути доброго меду, що пахкотів липою та гречкою.. Господар хати й каже:

— Була колись на мед багата деревня Пісчана,—та, що зараз під австрійком, а найкращий мед, то у лісника.. А сторожка його в лісі, коло Пісчаної...

Подякував Іван господаря і почимчикував до позиції.

Вже вечеріло. Певно, і наші, і австрійці натомилися за довгий серпневий день: на позиції була повна тиша.

Іван вже повернув на лісову стежку, яка вела до штаба полку, коли йому над ухом щось загуло. Глянув Іван: пчілка. Майнула аеропланом і подалася вгору через ліс, в бік австрійців.. За нею друга —третя.

— Значить, — думав собі Іван,—десь тут пасіка... Треба

пошукати.. Посеред велечезних сосен, в легких вечірніх сутінках, ввечері полк: сам полковник дерев'яною ложкою съорбав із казаночка куліш..

— Давай меду,—сказав він до Івана.

— Нікак нет..—В Любліні меду нема?—Є, ваше високоблагородство, тільки непідходящий.—І ти не купив?—Ні..—Іди мені зараз же в Люблін і вівертайся без меду.—Дозвольте мені строку до ранку: я здобуду настолітні меду.—де це?—У Пісчаній: мужики мені казали, що там є мед..

— Та Пісчана знаходить австрійцями... — Перестані відткнати, а сідай-но до куліша! А завтра щоб був мені мед!

* *

Повечерявши, Іван виїхав на узлісся.

Повний місяць стояв на позиціями. На австрійському боці стояв сивий туман, а в нашому місячне сяйво облявало ліс. Час-од-часу перегукувались сови...

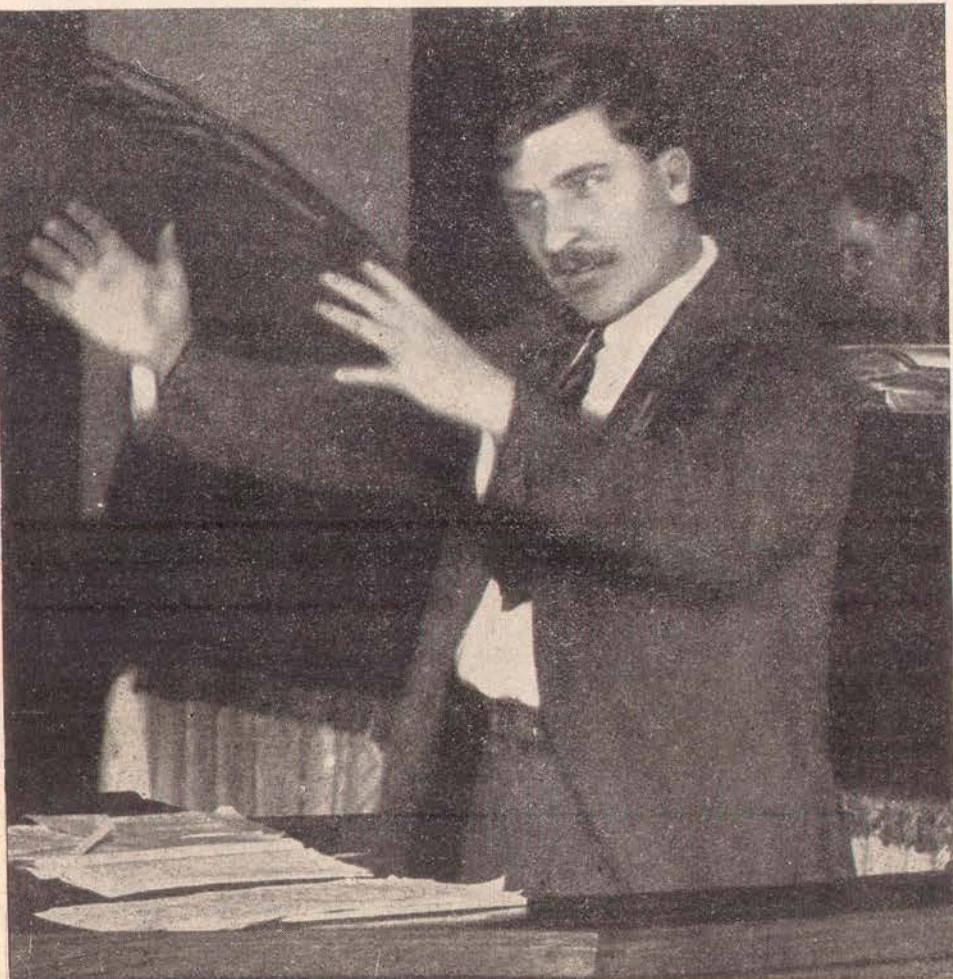
На узлісся була перша бойова лінія: кожний гренадер мав собі ямку — в день стрілецької позиції із неї, а в ночі, тримаючи гвинтовку в руках, чуло сповідь.

Коло дуба сиділо троє: був „секрет“. Прямо перед секретом слалось сріблясте поле, що на ньому були росини, діані якісні чорні обаполки — пахло тлінню: кілька днів на зад австрійці вели наступ, атаку їхню одбили; це волілись їхні забити...

— Чого тобі, Іване? — відшепки спітив один із „секрету“ — Не спиться: маю діло...

— Ми чули, як полковник на тебе гrimав.. — Забажалось баби мрзлого в петрівку.. — Це не моя справа, а я маю наказ: мушу його виконати.. — Яким це чином? — А таким, що тут десь поблизу є пасіка. — Ти звідки знаєш? — Примітував. І зараз, понюхайте, в повітрі ні-ні та й майне медянин духом.. — Це австрійці смердять.

Справді, в вохкому повітрі важкою хвилею сунуло тління.. Але одночасно вітрець наносив гіркуватий дух сосни і мнякий солодкуватий дуж

Тов. В. Чубар — виступав з промовою про значення Дніпрельстану

Оглядав браму спеціяльга комісія

ЗОЛОТА БРАМА В КИЇВІ

Безпритульні, що ночували в печері.

пред багатьох історичних пам'яток Києва слід зазначити, як одну з найдінніших, так звану Золоту Браму. Це пам'ятка початку XI-го сторіччя, часів посту Мудрого, одна з небагатьох пам'яток старої, візантійської культури. Останніми роками ця цінна пам'ятка перебувала в загрозливому стані. Через недостатній догляд Золота Брама мала велику щілину, що загрожувала відколоти частину старовинного муру.

ки, а може й меду. Тягло з австрійського боку. Іван декільки раз потяг повітря... Так: мед десь близько. Взяв рушницю в руки, поставив на „бойкий в завод“, ліг на черево й змією крутнувся між чорні обструги...

Спала перша лінія в ямках; перегукувались сови, і сивий туман підлазив скрета”...

В тому місці, де кінчалося поле і вниз спускався ярок, було навалено густо трупну Іван почув не то стогні важко пораненого, не тотиху вону. На превелику його дивовину, йому показалось, що балакають по тому: не по руському, а так як от на селі...

Ведухаючись, Іван підвів голову і нашулив уха. Але згуків не було більш за то з ярку стлався медвяно-білий туман; наче туман було насичено, то, медем, Хвилья туману, вигинаючись під місяцем, повертала ліворуч...

І поліз даї. Медвяний дух все дужав і часом здавалось Іванові, що коло носа стогні стельничок доброго, з первих гречків, меду... А коли в цій прозорій, пелені кістяком означились крокви якоєсь постройки, і трохи не крікнув від радості: це лісникова сторожка — мед був близько...

Але в ту ж мить Іван захолос: широкою темною купою із ярка на горі діймались люди. Іван витер з лоба холоний піт. У нього не було суму, що це йшла австрійська розвідка. Нашулене палаюче вухо ехопило слова: — „В багнети! Мовчки“... Що таке „в багнети“, Іван не зінав, добре знаг, таке „мовчки“.

* * *

Слухаючи гарматну та кулеметну стрілянину, Іван непомітно для себе заснув... А коли прокинувся, то був уже день. Ясний, теплий серпневий день 1914 року. Тепер можна було роздивитись, але можна було і виявити себе. Іван заліз в густий кущ горішини і орієнтувався: так — в цей бік наші, бо австрійські трупи лежать туди головами... В той бік — австрійська позиція, але де-ж вона в?

Під горбиком, в яру, була недопалена оселя, що її кістяк виглядав із тумана. За ярком —далеченько-таки рівчик, а за ним вставала гора, вся в кущах на голих боках, а на самісінькій лисині гори щось таке. Або пункт для спостереження або кулеметне „гніздо“...

Значиться, там — австріяк. Ну, так це далеченько...

Іван із куща-в-к/щ перебрався до оселі. Половина її згоріла, і од цього боку вся садовина, — яблуні, сливи та груші, —були обсмалені, і на деревах висіли попечені яблука та груші... Та так рясно!.. Маленька пташинка чичіточка десь поблизу цвірічала, а зверху на кроках оселі, піднявши вгору хвіст, стояв чорний кіт... Він щось спостерігав.

Іван глянув в той-же бік і... присів од несподіванки...

В садку, під кущем зрілої малини, лицем до сонця, лежав, розкинувши руки, австріяк. Очі були закриті. Убитий чи спить? Темно-синя шинель лежала прохи остронь — ася підкладка була закровавлена... Два-три яблука, що упали на шинель, червоніли своїми зморщеними боками.

Іван вичікував...

На позицію стояло

ки, а може й меду. Тягло з австрійського боку. Іван декілька раз потяг себе повітря... Так: мед десь близько. Взяв рушницю в руки, поставив її на „бойовий взвод“, ліг на черево й змією крутнувся між чорні обани-трупи...

Спала перша лінія в ямках; перегукувались сови, і сивий туман підлазив „секрета“...

В тому місці, де кінчалося поле і вниз спускається ярок, було навалено густо трупу. Іван почув не то стогін важко пораненого, не то тиху смову. На превелику його дивовину, жому показалось, що балакають по смому: не по руському, а так як от на селі...

Вслухаючись, Іван підвів голову і нащулув уха. Але згуків не було більш, за то з ярку стлався медвяно-блій туман; наче туман будо насичено, кутю, медом. Хвиля туману, вигинаючись під місяцем, повертала ліворуч... зробив висновок: мед десь праворуч.

І поліз даї. Медвяний дух все дужав і часом здавалось Іванові, що коло поса стойгь стельничок доброго, з первик гречків, меду... А коли в ційній прозорій пелені кістяком означились крохки якоїс пострийки, і трохи не крикнув від радості: це лісникова сторожка — мед був близько...

Але в ту ж мить Іван захолов: широкою темною купою із ярка на горі підіймались люди. Іван витер з лоба холоний піт. У нього не було суму, що це югла австрійська розвідка. Нащулене падаюче вухо скопило щва: — „В багнет! Мовчки!...“ Що таке „в багнети“, Іван не знат, то добре знає, таке „мовчки“: — хто-ж це так мовляє?

А за першою купою, друга, третя... зрозумів: австрії йдуть в ніч-наступ. Майну-лумка — стріляти ти, але... це все дуже... не по надерські...

В цю хвилину, де залишив секрет, гуннуло три пострийки, ними ревнула округа: як у скій дощ ляпок-краплі, та кіруги Івана лясили кулі. Земля по гуда, в лісі поююю одивалось австрійське „ра“... Ревнули гарет з обох боків. Іван довго слухав. Австрійці, пройшли, не верталися... Десь другому участку розпочався бій... До Івана прийшли розривні австрійські кулі і привисли об'язусь спину, загорячарівними оголами...

* * *

Слухаючи гарматну та кулеметну стрілянину, Іван непомітно для себе заснув... А коли прокинувся, то був уже день. Ясний, теплий серпневий день 1914 року. Тепер можна було роздивитись, але можна було і виявити себе. Іван залив в густій кущ горішини і орієнтувався: так — в цей бік наші, бо австрійські трупи лежать туди головами... В той бік — австрійська позиція, але де-же вона є?

Під горбиком, в яру, була недопалена оселя, що її кістяк виглядав із туману. За ярком — далеченько-таки рівчак, а за ним вставала гора, вся в кущах на голих боках, а на самісінській лисині гори щось таке. Або пункт для спостереження або кулеметне „гніздо“...

Значиться, там — австріяк. Ну, так це далеченько...

Іван із куща-в-к/щ перебрався до оселі. Половина її згоріла, і од цього боку вся садовина, — яблуні, сливи та груші, — були обсмалені, і на деревах висіли попеченні яблука та груші... Та так рясно!.. Маленька пташинка чичіточка десь поблизу цвірінчала, а зверху на кроквах оселі, піднявши вгору хвіст стояв чорний кіт... Він щось спостерігав.

Іван глянув в той-же бік і... присів од несподіванки...

В садку, під кущем зрілої малини, лицем до сонця, лежав, розкинувши руки, австріяк. Очі були закриті. Убитий чи спить? Темно-синя шинеля лежала прохи осторонь — вся підкладка була закровавлена... Два-три яблука, що упали на шинель, червоніли своїми зморщеними боками.

Іван вичікував... На позиціях стояла полуднєва тиша... Де-не-де бухкали армати. Кіт зник, мовчала чичіточка... Важко гупали на землю печені яблуки...

— Підбитий! — рішив і підійшов до австрійця...

Австрієць важко дихав і шепотів:

— Води мені, краплиночку води...

* *

Іван метнувся до хати.

Чистенька біленька хата була порожня; заслонка од печі валялась серед хати і забутий горщик лежав на боці в посуднику. Горщик був пілходящий, але де води взяти? До рівчака верети зо дів... Далеко і небезечно...

Іван міркував, як його бути, коли знов почувся стогін австрійка... Треба було не міркувати а бігти по воді.

Од хати, в бік рівчака, вела стежка, обсажена дуба-

Робітничий комітет допомоги гірнякам Східної частини Лондону. Група робітників з глухого лондонського закутку біля скриньки з одягою, що вони зібрали для відправки в угольний район Південного Уельса

ми та липами. Не встиг Іван пробігти з сотню кроків по стежці, як зашокав австрійський кулемет. Іван став за липу... Де не візмись, прямо йому на ніс ляпнула якась крапля... Іван змахнув краплю пальцем, глянув на неї, нухнів і занімів од радості: це була важка крапля пахучого липового меду, а на самій липі була привязана колода-булік... Вгорі, навколо липової крони, снували бжоли. Іван опинився коло колоди. Дубова колода була пробита кулею і з дірки пахучим струмком витікав мед... Куля на ізольті, пробивши колоду, тут-же засіла.. Налякала певно рій і він покинув свою колоду.

* * *

Не менш години потратив Іван, поки спустився на землю з колодою. Австрійк зустрів його з легким болісним усміхом і недовірившими очима.

В них снували запитання: Що воно за один? Мародер, дезертир, одчайний розвідчик?.. І сказав австрійк тихо:

— Файно воксемо..,

— Мед такий, що пучки облизуватиме мій полковник. Коштуй-но...

Іван вибрав найкращий стільничок і підніс його австрійкові. Жадібно і довго смоктав австрійк, ковтав і вошину. Закрив очі і смоктав далі... Іван спостерігав його обличчя. Знайоме обличчя. Вуси точісенько, як у поручника Петренка, а що лоб, то цілком як у діда Терешка.

Іван перекинув погляд на ногу австрійка: куля ударила в кістку, розтрощила її, вирвала літку; на шкурці держалась стопа ноги... Сукровиця затягнала верхню рану і поводі випускала із неї кров... на густу шовкову траву.

Австрійець одчинив очі, глянув пільно на Івана.

— Рюс? — Ег-ж: рус... — Як ся пан назива? — Я не пан, а простий grenader, на прізвище Гудзь... А ти хто?

— Я є лейтенант Гаплик.

— Гаплик? Ото кумеді! Руський Гудзь здібався з австрійським Гапликом... Ні, скажі правду: ти не родом з Козіївкою, бо з виду ти онук ліду Терешку.

— Я в українець, лейтенант галицького війська...

— Не чував про таку націю.. А коли це тебе підбили?..

— Цієї ночі.. А ти як сюди попав?

— За медом для свого командіра...

— Ну-у-у... За медом аж під кулеметну нашу позицію?..

— А ти чого ради попав аж під Люблин?

— Це інша справа: мій обов'язок...

— Ў тебе свій обов'язок, а у мене свій... та ще й з медом... Не віриш?

— Ні-ні, вірю: обов'язок над усе...

Обличчя Гапликове прояснилося, в очах промайнуло довір'я до Гудзя. Він простяг Гудзаю руки. Гаплик блимнув очима і непритомно сказав:

— Води мені, брате...

Іван про себе подумав:

— Води я тобі не дам, а будеш ти пити чай в нашому лазареті...

Але тут-же уявив, що це діло не таке-то легке. Колода меду і поранений з таким вантажем непомітно не прорізеться... Коли австрійка взяти на плечі. то як-же бути з колодою. А коли взяти колоду, то на кого ж покинути

пораненого умираючого австрійка,— та ще й з таким знайомим обличчям! Ну, і полковник меду жде... Да і тут, коло лісникової хати, сидіть печено: таке місце, що і вночі кидається вічі..

Кинуть хіба австрійка на призволяще? А це зовсім не гаряц..

Отак роздумуючи, сидів Іван коло лейтенанта і закушував медом... Жалібно някаючи із-за малини виглядав кіт.

* * *

Сонце вже давно повернуло на захід; тіні од горбів простягнені через оселю і майже вкривали липи до половини. Через якусь годину сутінки вкривають долину так, що можна буде непомітно просунутися своїх.

Але як?..

Лейтенант застогнав: — Води... караплиночку води...

Схвативши горщик, Іван кинувся по стежці до рівчака. Оглянувшись назад, він побачив, що кіт біжить за ним, піднявши хвіст у гору. Обігнувши і побіг вперед. На одному повороті став — і побіг у бік по другій стежці. Видно було що він дорогу добре знає.. Ale куди? Іван повернув за кілометр.

Через дві-три хвилини прийшли до дикого джерела, повного ходів чистої води. Кіт солодко съорбав питво. Іван напився, набрав горщик.

* * *

На верховіттях дубів вилискувались листя в останніх проміннях сонця. З дзвінни потягло вожкістю... Вечір наближався.

Іван наклав повний горщик меду, обмотав його рушничком і засунув у похідну торбинку. Туди ж засадив і кота. Оставалось найтрудніше: інсценувати.

Лейтенант лежав непрітомним, Іван обвязав перебиту ногу, звязав обидві ноги докуши... Готово!

Іван ліг рядом з австрійком і накотив його на себе.. Лейтенант застогнав, а Іван вже був на ногах, тримаючи пораненого за руки... І наче він прощання даючи дві-три „шальні“ кулі..

Іван рушив... Ледве-ледве виніс на горбик всі свої здобутки. Ну, тут піде легче...

Раптом, як із-під землі, виросло чоловік п'ять grenaderів з бомбами на-поготові. — Стій! Тіо! Гудзь! Звідки це ти? Що це в тебе?

— На плечах австрійський лейтенант, а в мішку — мед для команда... і кіт на утіху всьому полку... Дайте дорогу я поспішаю..

— Можеш не поспішати: минулої ночі полковника убито...

— А де меду здобув?

— Отут в ярку.

— Австрійців не бачив?

— Ні...

Гrenaderи рушили в ярок... Іван похмуро і важко ступав посередині австрійських трупів. Все було в вечірньому морозі...

— Цієї ночі..., А ти як сюди попав?
 — За медом для свого командіра...
 — Ну-у-у!... За медом аж під кулеметну нашу позицію?...
 — А ти чого ради попав аж під Люблін?
 — Це інша справа: мій обов'язок...
 — У тебе свій обов'язок, а у мене свій... та ще й з медом... Не віриш?
 — Ні-ні, вірю: обов'язок над усе...

Обличчя Гапликове прояснилося, в очах промайнуло довір'я до Гудзя.
Він простиг Гудзю руки. Гаплик блиминув очима і непритомно сказав:

— Води мені, брате...

Іван про себе подумав:

— Води я тобі не дам, а будеш ти пити чай в нашому лазареті...
Але тут-же уявив, що це діло не таке-то легке. Колода меду і поранений
з таким вантажем непомітно не прорізеться... Коли австрійка взяти на плечі.
то як-же бути з колодою. А коли взяти колоду, то на кого ж покинути

нав, а Іван вже був на ногах, тримаючи пораненого за руки... І наче ві
прощання дзикнули дві-три „шальні“ кулі...

Іван рушив... Ледве-ледве виніс на горбик всі свої здобутки. Ну, тут
піде легче...

Раптом, як із під землі, виросло чоловік п'ять гренадерів з бомбами
на поготові — Стій! Тю! Гудзь! Звідки це ти? Що це в тебе?

— На плечах австрійський лейтенант, а в мішку — мед для командира
і кіт на утіху всьому полку... Дайте дорогу я поспішаю...

— Можеш не поспішати минулої ночі полковника убито...

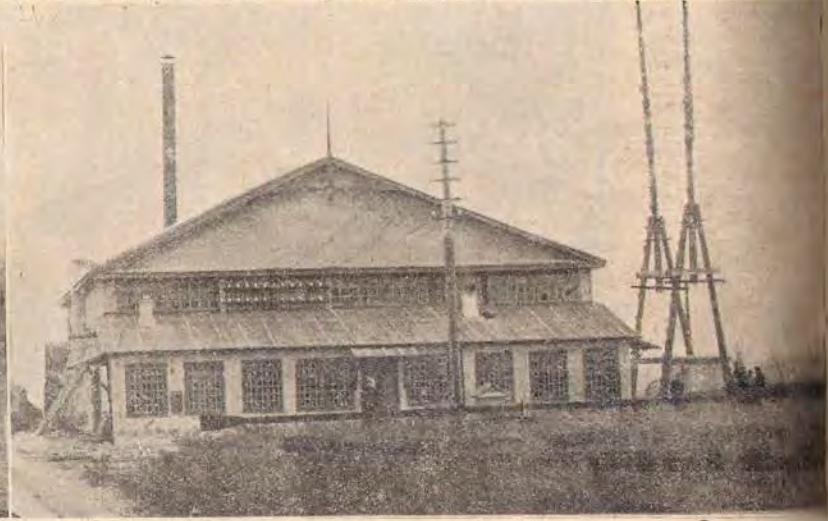
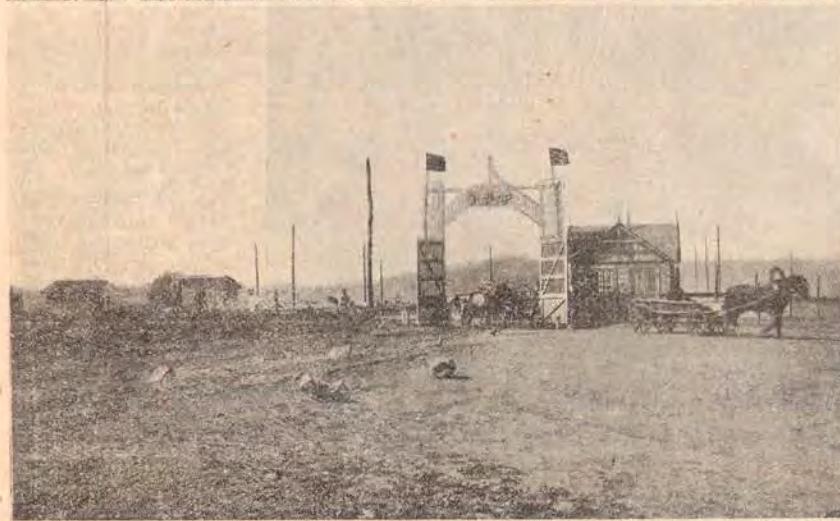
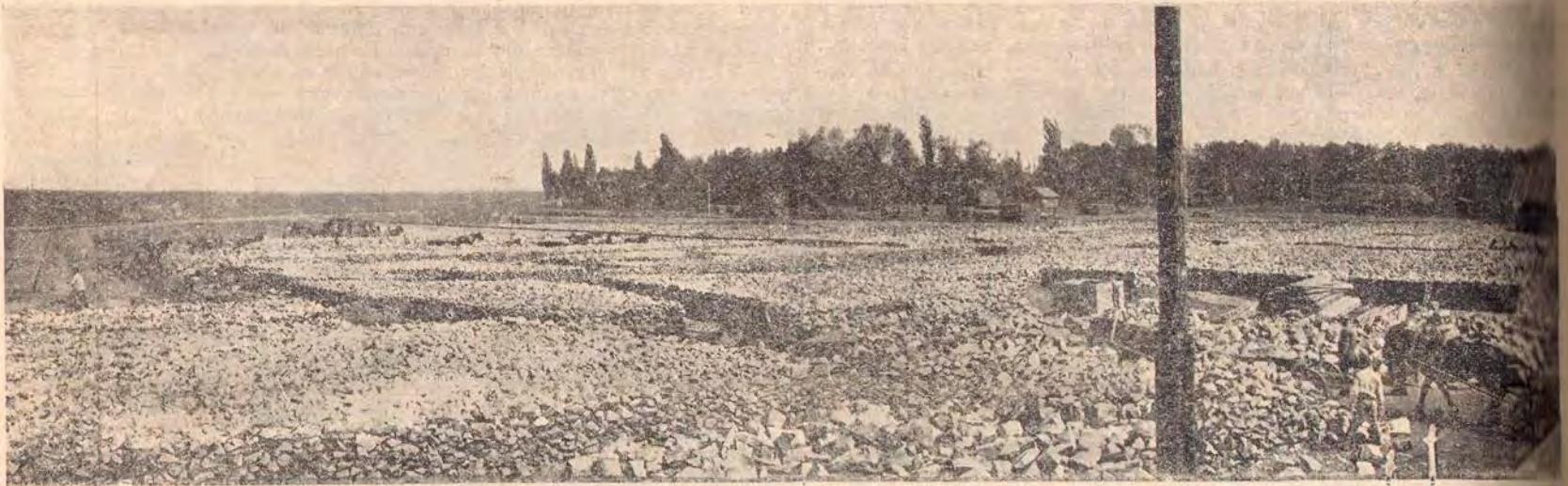
— А де меду здобув?

— Отут в ярку.

— Австрійців не бачив?

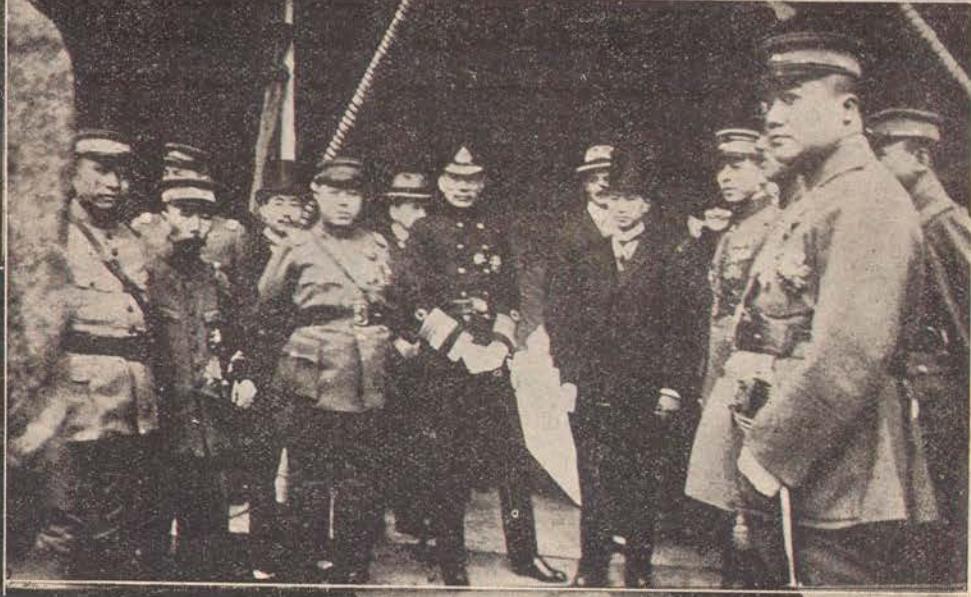
— Ні...

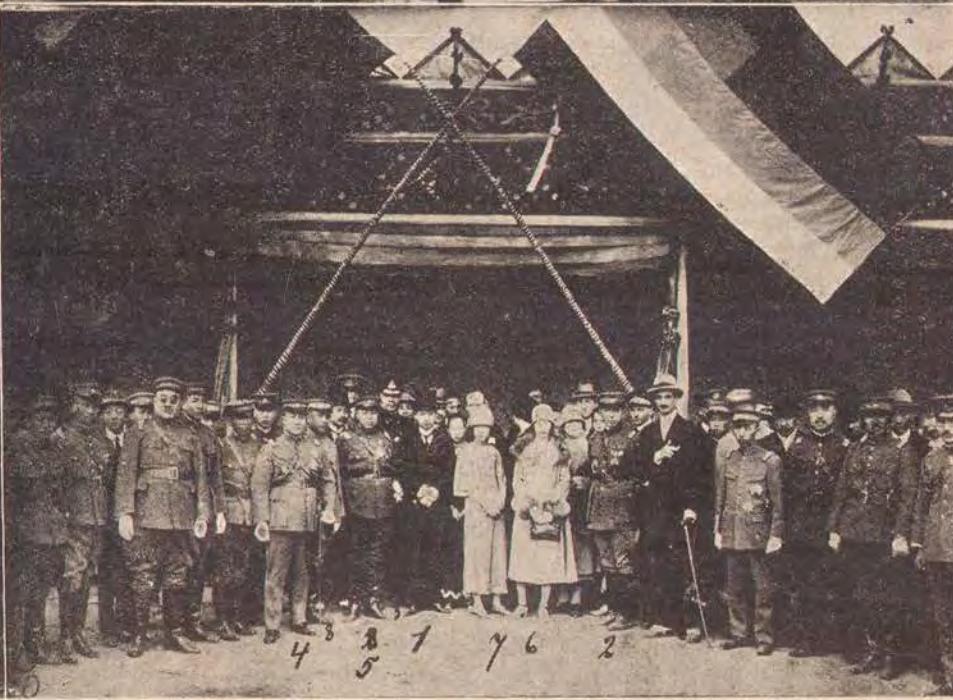
Гренадери рушили в ярок... Іван похмуро і важко ступав посеред
австрійських трупів. Все було в вечірньому мороці...

Арка перед в'їздом на територію ЕСХАР'a (Харківської районної електростанції). Тимчасове помешкання станції — машинний відділ. Угорі — посту-
чання каміння для робот.

ДО ХІНСЬКИХ ПОДІЙ

Ліворуч, угорі—Голова Військової Ради Кантонського уряду й Головнокомандуючий—генерал Чан-Кай-Ші. Нижче—Голова ЦК. Гомідану й Кантонського уряду—Ван-Цзін-Вей. Угорі, праворуч—Військовий аташе Повн. представництва СРСР тов. Лонгва з поміши. тов. Рогачовим в розмові з японським військовим аташе на параді Мукденського війська в Нань-Юарі (біля Пекіну) 10 жовтня в день святкування 15-річчя Китайської революції. Посередині—Прем'єр Гу-Вей-Цзюнь (в цивільному) на параді Мукденського війська в Нань-Юарі, ліворуч—ген. Чжа-де-Лян (син Чан-Цзо-Л'на). Праворуч—адм. Ду-Сін-Гу. Внизу—уряд і військова влада на параді Мукденського війська.

БЛАКИТНОМУ ВАСИЛЕВІ

з Блакитним за радянське культурно-національне будівництво ми бачимо непевність, розгубленість. Сили свої, сили народу нової класи частина товаришів недооцінює, а сили стихії ворожої роздмухує, переодінює.

Чому в цей час не чути голосу піонера в боротьбі за культурно-національне будівництво, як частку соціалістичної ідеї, що вогненним словом революціонера не викрив би слабодухи хости зневір'я цих товаришів? Чому не чути товарищеских слова Василя, що прекрасно знов, як підійти до руничних надто експансивних товаришів своїх? Чому не обілле він на голову своїм підбадьорюючим пронозячим холодним думкам, щоб знов повернути цих товаришів фронтом до насіданої ворожої нам стихії?

Хіба ж він міг зараз мовчати?

Значить то—факт, що уже рік тому замкнулися вогненні уста революціонера і борця. Висохло його гостре перо. Значить то факт, що уже рік тому на околиці столиці УСРР виросла—свіжа могила, що поглинула Блакитного Василя Еллана...

Ленінова партія більшовицька перешиковуючи давні свої боротьба за соціалістичне будівництво і як частку його за культурно-національне. Широку й глибоку повінь українізації всіх ділянок державного й громадського життя партія скерувує в річище наше радянське, щоб українізація стала однією із могутніх засобів зміцнення соціалістичних елементів в будівництві нашої країни. Партія протягом останнього року створила нові більшовицькі висоти, нові ідеологічні знаряддя, нові паси, що мусять ув'язати загально-соціалістичне будівництво з будівництвом національно-культурним. Партія створила таку вилицю, як „Комуніст“, партія створила теоретичний журнал „Більшовик України“, партія створила спеціальну

ОСЬ УЖЕ РІК МИНУВ, як ми поховали Блакитного Василя. А все не віриш, все чекаєш,—прийде ж він до нас, тріpone своєю гривою білоквоюю молодечкою, засмітиться

Ось УЖЕ РІК МИНУВ, як ми поховали Блакитного Василя. А все не віриш, все чекаеш,—прийде ж він до нас, тріpone своєю гривою білокурою молодечою, засміться своїм сміхом пронозячим, нервовим, гомінким і скаже:

— Язвить його язик! А все ж збудуємо Дніпробуд! (Тоді ми так її звали—проблему Дніпрельстану).

Та нема його між нами нині. Не бачимо його на Сесії ВУЦВК'у коли громохкі оплески лунають по доповіді про Дніпрельстан, як невікладне завдання на сьогодні. Нема його, коли самоупевнено, коротко, рвучко рапортує професор Александров господареві УСРР:

— Проблема Дніпрельстану теоретично нами уже розвязана. Про це ми маємо певні посвідки найавторитетніших комісій експертних. Ми мусимо негайно приступити до здійснення плану Дніпрельстану! Ми збудуємо Дніпрельстан!

Чому ж не чути голосу одного з перших трубадурів уярмлення Дніпра-Славуті? Чому не чути того, хто як поет давно нам дав цілу поему „Електру“, де оспівав прийдешні дні електрифікації, хто як радянський будівник завжди і всюди пропагував і боровся за ідею електрифікації, зокрема за Дніпрельстан? Нема його між нами в таку хвилину,—значить то факт, що вже рік тому на околиці міста, на кладовищі жертв революції, виросла нова могила, що поглинула Блакитного Василя, Еллана. Лише це могло стати причиною, що його немає нині серед нас...

Перед смugoю нових „великих робіт“, що вимагають знов і знов мобілізації всіх сил міліонів трудящих, перед новим перевалом, що готове нам і нові велетенські труднощі, в наших лавах більшовицьких помітно стало певне зневір'я. Одиниці в наших лавах захиталися. Зростають ці труднощі і на специфічно нашему фронті українському, на тій ділянці соціалістичного будівництва, що зветься—культурно-національним. Серед частини товаришів, спільніків по боротьбі

бороТЬСЯ за соціалістичне-будівництво і як частку його за культурно-національне. Широку й глибоку повінь українізації всіх ділянок державного й громадського життя партія сприяє в річище наше радянське, щоб українізація стала однією із могутніх засобів зміцнення соціалістичних елементів в будівництві нашої країни. Партія протягом останнього року створила нові більшовицькі висоти, нові ідеологічні знаряддя, нові паси, що мусять ув'язати загально-соціалістичне будівництво з будівництвом національно-культурним. Партія створила таку вишку, як „Комуніст“, партія створила теоретичний журнал „Більшовик України“, партія створила спеціальні

Могила В. Блакитного

тедру національного питання при Інституті Марксизму, партія
решти, в останні дні уже створила першу масову робітничу газету
«Блакитар».

Чому не чути на ці велетенські здобутки на нашому радянському
шляху відгуки того, хто так жагуче чекав створення цих допомічних
органів, підйом для керовництва культурно-національним будів-
ництвом, як часткою будівництва соціалістичного? Чому не чути голосу
то, хто може найгостріше з нас відчував конечну потребу цього? Чому?

Значить то—факт, що за околицею столиці УСРР рік тому виросла
могила, що поглинула самовіданого революціонера-комуніста
Василя Блакитного.

Рік минув. І все ж не віриш, все чекаєш,—прийде, прийде ж він до
трапоне своєю гравюрою білокурою молодечою, засміться своїм
ком пронозящим, нервовим, гомінким і скаже:

— Ех, язви його язик! Сила більшовицька непереможна! Чуеш?—
Ти! То вишкувались молоді когорти пролетарські! Хто їх переможе?

Ф. Таран

ЧЕРЕЗ РІК...

(Пам'яті червоно-блакитної людини)

рік минув...

і все таки якась розгубленість, і все таки ніяк не організуєш себе,
сказати про Василя Блакитного того, що можна й що треба про
о сказати...

„Щоб усі знали“...

Многограний він був і в Блакитному, і в Вас. Еллані, і в Валері
Бонзі!...

і в редакторі, в товарищі, і в людині...

Дуже тяжко ухопити полум'я!—

Як ти його вхопиш?

Було полум'я—тепер його нема...

і темно там...

Є вогні, є заграви, є горіння—а от того „блакитного“ полум'я
на...

Своєрідне воно було: воно і гріло, і палило, і пекло по своєму
блакитному!

В. Блакитний (останній знімок перед хворістю)

рік минув...

все таки якась розгубленість, і все таки ніяк не організуєш себе, сказати про Василя Блакитного того, що можна й що треба про сказати...

„Щоб усі знали“...

Многограний він був і в Блакитному, і в Вас. Еллані, і в Валеріонозі!..

і в редакторі, в товарищі, і в людині...

Дуже тяжко ухопити полуум'я!—

Як ти його вхопиш?

Було полуум'я—тепер його нема...

темно там...

Є вогні, є заграви, є горіння—а от того „блакитного“ полуум'я ма...

Своєрідне воно було: воно і гріло, і палило, і пекло по своєму блакитному!

Як?

А хиба можна написати—як?

Так гріло, і так палило, і так текло, що хотілося біля його і гріти, і пектись, і горітъ...

І вело те полуум'я за собою „до прекрасних обріїв“...

Відшукувало ті стежки і вело впевнено, не хитаючись...

Не навмання...

* * *

,Гірчиця—не вишневий сік,

,Але до її надається...

,„Остапе Вишня! Через рік...

,„Е, не скажу... нехай кортить—

,„Валер Проноза задається.

1923 р. В. Проноза.

Це—посвята на авторському примірникові „Радянської Гірчиці...“

„Через рік“...

Уже значить, були якісь плани, щоб полуум'ям своїм осяяти новий літературний етап...

Стрептокок—переміг...

Через рік погасло полуум'я...

І який жаль, що воно не горить...

В цей час, час тих усіх літературних та мистецьких „тупиків“, як-короче було, коли б сяяв перед нами червоно-блакитний промінь. болюче, що Валер Проноза тепер оце серед нас не „задається“.

1926 р.

Остап Вишня

В. Блакитний (останній знімок перед хворістю)

В. Блакитний з дружиною в часи військового комунізму

ВЕЛЕТЕНЬ

Нарис В. Вікторова

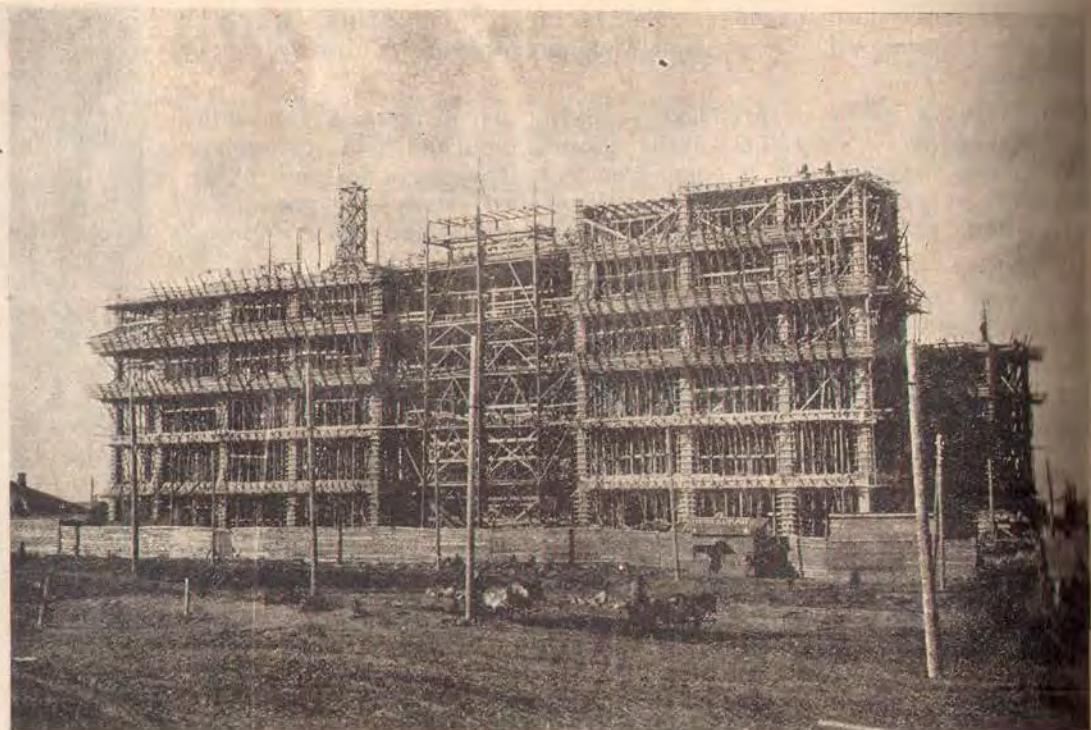
ТАМ, де ще так недавно поміж закинутими городами й малопрощадними дорогами буйно розросталися бур'яни, де бездомні пси і останні ракли ховалися в ярах, на смітниках, шукаючи собі там поживи і пригулку,—на пустирях колишніх університетських земель, між ветеринарним інститутом, Павлівкою й Шатилівкою, повстало тепер нове життя.

Там зараз росте залязно-бетоновий велетень. Спираючись на часту сіть дерев'яних стоянів, обплутаний густим павутинням дротів, оперезаний заливними скріпами, що денні то вище підноситься він, в нестримному творчому пориві руничсь до синього неба.

Це будується перший на Україні „хмарочос“—будинок Держпромисловості.

Десятки тимчасових сходів, драбин, широких і вузьких, перетинають будинок і перекидають з поверху на поверх цілу армію бетонщиків, арматурщиків, теслярів. Тонну за тонною піднімають нагору підйомні машини заліза, дерева, бетону.

День і ніч кипить робота. Скоро зайде сонце—на кожному участкові будівлі засвічуються електричні сонця—лихтарі на тисячу сві-

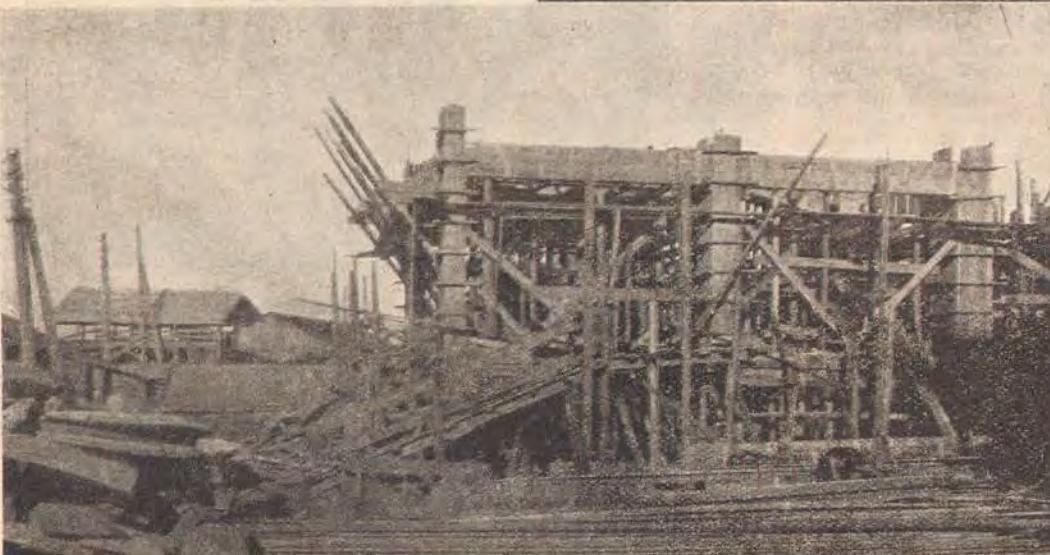
Будинок Промисловості. Корпус „А“, що зараховується

громади від 7-и до 14-и поверхів, розділені внутрішніми перегородками із стеклами.

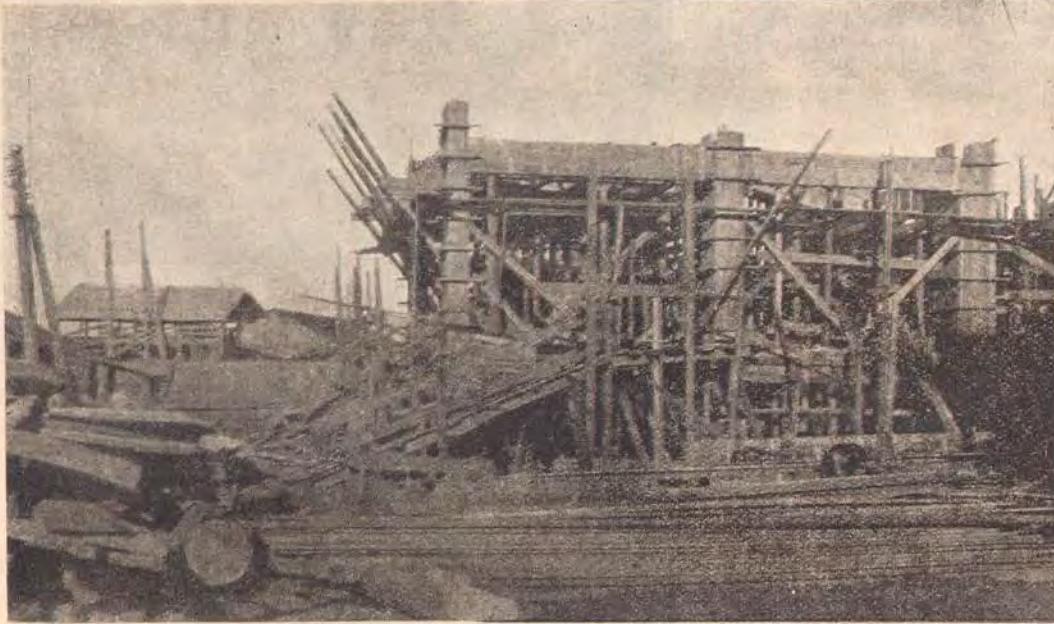
Елементи будинку—прямокутні колони, таврові самі балки й перекриття. У великих просвітах саме скло. Рідка простота і легкість форм. Архітектурний ефект збудованний на грі конструктивних мас. Стиль цей звичайний тепер при будові найкапітальніших будинків в Західній Європі й Америці. Кубатура будинку величезна—блія 35.000 куб. сажнів у трьох корпусах разом.

Окрім трестів, в будинку Держпромисловості міститимуться банки, філії почти й телеграфу, власна телефонна станція, автоматична пошта для зносин трестів між собою.

На майдані перед будинком буде вузол зілого ряду трамвайніх ліній, як на майдані Р. Люксембург.

Будинок Промисловості. Корпус „А“, що здається

Будинок Промисловості. Будова на другому участку

чок, і робота йде до ранку без перерви.

Зарах тут робить, на три зміни, 1.400 чоловіка.

* *

Таким темпом стали робити недавно—з 25 серпня. До того часу робило тут 300 чоловік, бо малося довести будову до стану так званої активної консервації, щоб відкласти закінчення її до того часу, коли фінансові умови стануть країді. Цього року малося збудувати тільки цокольний поверх, в межах обрахунку на 1½ мільйона карбованців.

Тов. Дзержинський, бувши в Харкові, докладно дізнався, як іде будова, визнав що це діло здорове і що треба робити його далі, збудувати цього року один корпус, а будову двох інших корпусів відкласти на той рік.

Справу цю, після багатьох відомчих перешкод, розв'язано в Москві за енергійною допомогою т. Дзержинського.

Таким чином робота почалася зовсім несподівано і з великим запізненням.

Згідно з планом роботи, перший корпус мусить бути на чорно закінчений в листопаді цього року, а ввесі будинок—наступного року. Зарах бетонується дах другого участку будови і добудовується останній поверх на першому участку.

* *

Будинок Держпромисловості будується по проекту академіка архітектури Серафімова і будівничих Фельгера й Кравця. В цілому це—конструктивні

громади від 7-и до 14-и поверхів, розділені між лицями і получені критими перекидними стками.

Елементи будинку—прямокутні колони, самі балки і перекриття. У великих просвітах саме скло. Рідка простота і легкість форм. Архітектурний ефект збудований на грі конструктивних мас. Стиль цей звичайний тепер у будові найкапітальніших будинків в Західній Європі й Америці. Кубатура будинку величезна—блія 35.000 куб. сажнів у трьох корпусах разом.

Окрім трестів, в будинку Держпромисловості міститься банки, філії почти ю телеграфу, власна телефонна станція, автоматична пошта для зносин трестів між собою.

На майдані перед будинком буде вузол цілого ряду трамвайніх ліній, як на майдані Р. Люксембург.

Група кваліфікованих робітників з „Волховстрою“, що працюють тепер над будовою „Будинку Промисловості“

У весь район поділено на участки, які віддається ріжним установам забудовувати їх величезними будинками.

В майбутньому—це центр нового Харкова, гарно й раціонально забудований в новім стилі західно-европейських і американських міст.

ХУДОЖНИК

Стаття М. Павленка

МИКОЛА БУРАЧЕК

Микола Григорович Бурачек народився на Поділлі в м. Литичеві 16 березня. Здобувши середню освіту в Кам'янецькій гімназії він уступив до Київського Університету, але під час студентських рухів 1889 р. вийшов в число адміністративно-покараних і висланіх до Симбірщини. Повернені з заслання М. Г. віддається акторській роботі, але давній і бажання працювати пензлем спричиняються до того, що М. Г. вступав в Krakівської Академії Мистецтва в склад учнів славетного професора Яна Станиславського. Станиславський народився й жив на Землі родини на Київщині. Нянькою його була подруга дитячих років Шевченка, яка ще в малому хлопцеві Станиславському виховала ту любов України, яка не покидала цього видатного світового маляра до самої смерті. Хоч був Станиславський поляк, але він належав до тієї невеликої частини польського громадянства, яка розуміла потреби українського народу.

Туди, поза обсяг російського націоналізму, з'їздилася талановита частина нашої української молоді й там утворила той справжній осередок нового українського мистецького життя, там вона працювала, готовуючи себе до великої роботи в майбутнім. Там, у краківській академії, утворилось те же коло молоді, з якої вийшли наші всі видатніші малярі нашого часу. Також до цього гуртка й попав М. Г. Бурачек. Закінчивши Краківську Академію М. Г. іде до Парижу і там працюючи в майстернях найвидатніших світових малярів, як Анрі-Матіса, або Моріса Дені, удосконалює свої мистецтва й тісніше звязується з найновішими досягненнями європейського мистецтва.

Ще в Краківській Академії¹ М. Г. почав працювати над українським пейзажем, але працював він так, як працював над цим Станиславський. Не гонився за тими, часом дешевими ефектами, якими пишали праці українських малярів, як приміром праці Васильківського та інших, але нов він цілком новим шляхом, шляхом, що прокладав Станиславський. Уже перші виступи М. Г. на Київських виставках виразно заливили, що ми маємо справжнього європейського маляра-пейзажиста. В невеликих по розміру малюнках М. Г. було стільки життя, стільки "світла, стільки фабр, його малюнки були прослікнені отям простим, але щирим і глибоким духом природи, що нас оточує. Вкупні з цим на нас дивились і такі нові, такі незвичайні для звиклої нам російської школи малярства малюнки. З цих невеликих рам, написаних часом impresionistично, на нас дивились ці, так прості й так близькі нам куточки нашого світу. Ніколи не брав М. Г. складних пейзажів, вони в нього залишили занадто прості, а вкупні з тим вони були теплі й такі рідні тих, хто хоч трохи

В грудні 1917 року, коли в Київі була відкрита перша укр. вища школа — Українська Академія Мистецтва, Миколу Григоровича обирають професором Академії, але не довго довелось М. Г. провалити роботу в Академії. Революційна заверюха, а потім тяжкі голодні роки примушують М. Г. покинути тимчасово мистецький осередок на Україні — Київ і вийхати на село, аби врятувати здоров'я своє та родини. Затраз М. Г. керує Харківським Художнім Технікумом.

Малюнки професора М. Бурачека зараз здібніті майже по всіх видатних галереях та музеях. Де-кілька картин М. Г. висять і в Німецькій Національній Галереї в Берліні. Але затраз М. Г. на превеликий жаль не працює, бо провадить адміністративну роботу, таку далеку й чужу його справі мистецькій вдачі, роботу, яка забігає в нього ввесь час і багато нервів. Школа, що умови життя цієї людини складаються так, що вона не має змоги віддастися своїй величій роботі.

Проф. М. Г. Бурачек

ння й тісніше звязується з найновішими досягненнями європейського мистецтва.

Ще в Krakівській Академії¹ М. Г. почав працювати над українським пейзажем, але працював він так, як працював над цим Станиславський. Не гонився за тими, часом дешевими ефектами, якими пишали праці українських мальярів, як приміром праці Васильківського та інших, але він цілком новим шляхом, шляхом, що прокладав Станиславський. Уже ці виступи М. Г. на Київських виставках виразно заявили, що ми маємо про справжнього європейського мальяра-пейзажиста. В невеликих по розміру малюнках М. Г. було стільки життя, стільки "світла, стільки фабр, його малюнки були просякнені отим простим, але ширим і глибоким духом природи, що нас оточувє. Вкупні з цим на нас дивились і такі нові, такі незвичайні для звиклої нам російської школи мальарства малюнки. З цих невеликих рам, написаних часом пресоністично, на

дивились ці, так багаті й так близькі куточки нашого світу. Ніколи не брав М. Г. складних пейзажів, вони в нього залишилися прості, вкупні з тим вони теплі й такі рідні для тих, хто хоч трохи більш здатен відчути дух рідної природи.

Разом з тим ми чуваємо, що це твори нові, що це твори, які по своїм технічним досягненням, що це твори, які можна поставити поруч з творами кращих майстрів світу.

М. Г. Бурачек має майже по всіх видатних галереях та музеях. Де-кілька картин М. Г. висять і в Німецькій Національній Галереї в Берліні. Але зараз М. Г. на превеликий жаль не працює, бо провадить адміністративну роботу, таку далеку й чужу його справі мистецькій вдачі, роботу, яка забирає в нього ввесь час і багато нервів. Шкода, що умови життя цеї людини складаються так, що вона не має змоги віддатися своїй величій роботі.

Проф. М. Г. Бурачек

ЕМІЛЬ ВЕРХАРН

Стаття А. Лейтеса

До десятих роковин з дня смерті

Десять років тому, 27 листопаду під колесами потяга-експреса трагічно загинув Еміль Верхарн. Ця смерть серед „скретогу вокзалів“, серед метушні натовпу, в страшних обіймах „міста-спрута“ під грюкіт над-імперіалістичної війни, прозвучала майже символічно і здається якимсь актом з творів самого Верхарна.

Він помер серед тієї обстанови, яку він найкраще виспівав. Міста-спрути, що висмоктують кров із забожеволілих сел, ось найулюблениша і найголовніша тема верхарівської поезії. Коли вийшли в світ його „Міста-спрути“, французький критик Ремі де-Гурмон сказав: „Це—замали не землетрус у поезії“. Поезія Верхарна пролунала грімко, мов той землетрус. Він загрюкотів владичними ритмами свого „верлібру“ по класично-аброньованому французькому віршу, як коваль його поем грюкав по ковадлу. Іскри його образів ненажерливих і потворних, розлітаючись на всі сторони, вславили його на щільний світ. Верхарн є поет широ інтернаціональний і більш,

репертуар перших років революції. Його п'есою „Зорі“ ми одновременно перші жовтневі роковини. Його „Повстання“ і його „Бунти“ давали інсценувалося по червоноармійських клубах. Вдасне те, що Жовтнева революція Верхарна висновила, де—найкращий та найчесніший віночок на поета, що завжди мріяв іти в перших лавах людства.

Та висновивши Верхарна, наші читачі все ж таки трохи однобоко цього величтя—одного з найбільших європейських поетів сучасності. Проте Верхарна, як поета, не менш в цікаве, ніж його досягнення, широке знані з читців-декламаторів.

Він народився року 1855 в Бельгії, у фландрському селі, сучасному Антверпену. По-над річкою ІІелькою, серед ідилічного шарудіння відмінної природи, серед вітряків, серед туманів і дощів, під солоним повіром привозів вітряків минало його дитинство. Його малечий вік дуже запанував у пам'яті поета. Він завжди був щирим фландром. І хоча паризькі критики вважали його висловленнями на хибі його французької мови, він писав вставляв „фландрські“ хиби і речения в свою французьку мову. Уже живши до 50 років, він знову повертається після світових тем до фландрських тем „у Маленьких легендах“, „у Грузьких ланах“ у „Гірландах“. У „Першій ніжності“, Першу свою ніжність він завжди умів віддавати Фландрії, і цю першу чарівну ніжність Верхарна завжди може віднайти чуло вухо серед вулканічних віршів, присвяченіх добі електрики й пари.

Вірші Верхарна-дебютанта виростали цілком під впливом фландрського мистецтва. Це були чіткі, спокійні класичні рядки, присвячені фландрським бенсівським жінкам, родючим ланам, одвіслим грудям свиней. Це були вірші про ченців, про монастирі, про давніння мертвих міст і музеїв, про центрів Бельгії. Тільки коли Верхарну було 35 років, симфонія фабрична та паровозних гудків розбудила Верхарна від його фландрських та реалістичних ідеалій. Цей прокидався в знаки поетові болючо душевного.

Він пише пройняту роспачем книгу віршів „Вечорі“, він виспівує п'яті вечорі, він змальовує поки ще тільки зі смутком сталеву мрію Лондона, величезний росклад колишніх відлувань, загибель вутлих установ. Далі його книга віршів „Чорні факел“ ще більш похмура. Поет ганить манієстю, закурену димом задушливих фабрик, покалючими кров'ю незрозумілими поетові повстань. Тільки через 5 років чорні факелі Верхарнова стають чорвоніють. Період „мар і безумства“—як називає Рене Тіль—минув і на користь Верхарнову. Далі він, нарешті, знаходить свої ритми і свій справдініше призначення, як поета бунтівної сучасності. Його голос, його захоплення—як він сам говорить—„шаленство все знати, все зробити, все вимирити“. Його апетит до тем робиться дивовижним. Він висловлює все те, що можна виспівати серед розмаїтої сучасності. Не смуток, а стримність, несамовиті радощі, буйний творчий захват захоплює його і коли він оглядає обвійтій рейками і телеграфними дротами земний світ—всі ці парові кораблі, вокзали, сітки труб і велелудні демонстрації. Титанічно даючи цими темами, Верхарн у літературі здається величтем.

Не тільки теми, а й образи Верхарнові могутні, як вулканічний вибух. Верхарн є мистець метеорит. Під цим поглядом французькі критики відносять його до Віктора Гюго. Так само, як і Гюго, Верхарн робить багато стилістичних хиб. Але це цілком допустимі гріхи великої продукції. Верхарн був великим та плодючим виробником. Він написав мало не 30 віршів, майже 4 п'еси і по-над 5 прозаїчних книг. Як у п'есах, та прозі та в віршах—однаково він несамовитий і нестримний.

Тяжко означити і відповідно оцінювати царину впливу Верхарна і його історико-літературне місце. Його вплив занадто великий і широкий, а занадто місце—є самобутнє. Верхарн ріс у купі з поколінням символістів, які

піж хто сучасний. Він не тільки хронологічно нам близький, а й ще більш чи нам своїми темами. Його теми—це теми нинішнього почасти завтрашнього дня. Коли після Жовтневого перевороту революційний театр викинуло на безрепертуарну мідину, коли він п'єси і всі теми для декламацій здавалися допотопно-застарілими, тоді жовтневий театр і читці-декламатори радісно вхопилися за Верхарна. Він один, тільки він не постарівся в будь-якому молоді дні Жовтневої Революції і тільки з його самого живився жовтневий

Еміль Верхарн

ПОРТ (Le Port)

Усі моря ідуть до міста.
Там порт—жахливе плетево хрестів,
Де щогли випростались із усіх боків.
Там порт кипить у сажі та в диму,
І сонце, мов червоне око, плаче по йому.
Там порт із безліччю військових кораблів,
Що димом майорять на схилі вечорів.
Там порт м'язистий од дебелих рук,
Загублених серед вірьовок і крючків
Там порт гуде і корчиться від мук
Крищевих молотів і чорних ланцюгів.
Усі моря ідуть до міста.
А хвилі піняться, легенькі, наче пух,
Ніщо не може стримати їх рух,—
По них на кораблях привозять цілий світ,
Щоб місто-ненажеру вдовольнити.
І схід, і південь тягнуться до нього
І північ теж до міста золотого.
Безумні числа, що складають суми,
Усе, куди сягають тільки думи,
Що завжди прорізають далечін,

До міста тягнеться, до вогнища його.
Воно здрігається від плум'я свого,
Воно баґацтвом сяє серед баговінь,
І моряки у малі морськівські ночі
Під поглядом його розбещених очей
Гуляють у шинках, і батько, і син.
Усі моря ідуть до міста.
О, Вавілоне, що з'явився знов!
Народи скучено в одно велике ціле,
І мови вже не мають головної сили;
І місто, мов рука, усе згрібає в жменю,
Всвіт світ в свою кишеню.
О, доки, повні ріжного добра!
І гори, і ліси, і пустелі
Розкинулись у трюмах аж до стелі;
Відламки вічності, каміння та метали,
Пора, пора,
Щоб вас дешевше продавали!
І потім ще мерці, мерці, мерці
Що згинулив одчай з камнем у руці.
Усі моря ідуть до міста.

Люді вітер, він змальовував поки ще тільки зі смутком сталеву мрію
величезного роскладу колишніх відічувань, загибелі вутліх установ. Дана
їого книга віршів „Чорні факелі“ ще більш похмура. Поет ганьбити місість,
закурену димом задушливих фабрик, покалючих кров'ю незрозумілі
поетові повстань. Тільки через 5 років чорні факелі Верхарнові
червоніуть. Період „марі і безумства“—як називає Рене Тіль—минув
і на користь Верхарнову. Далі він, нарешті, знаходить свої ритми і
справдішне призначення, як поета бунтливої сучасності. Його голо
ніє, його захоплює—як він сам говорить—„шаленство все знати, все знати,
все виміряти“. Його апетит до тем робиться дивовижним. Він висловлює
все те, що можна висловлювати серед розмаїтої сучасності. Не смуток, а
стримні, несамовиті радощі, буйний творчий захват захоплює його і він
оглядає обвитий рейками і телеграфними дротами земний світ—всі ці кораблі,
вокзали, сітки труб і величезні демонстрації. Титанічно
даючи цими темами, Верхарн у літературі здається велетнем.

Не тільки теми, а й образи Верхарнові могутні, як вулканічні вибухи.
Верхарн є мистецькі метафори. Під цим поглядом французькі критики
ніяють його до Віктора Гюго. Так само, як і Гюго, Верхарн робить
стилістичні хиби. Але це цілком допустимі гріхи великої продукції. Він
був великим та плодочим виробником. Він написав мало не 30
віршами, майже 4 п'єси і по-над 5 прозаїчних книг. Як у п'єсах, так і
прозі в віршах—однаково він несамовитий і нестримний.

Тяжко означити і відповідно оцінювати царина впливу Верхарна в
історико-літературній місцеві. Його вплив занадто великий і широкий, а занадто
ніжким місцем—в самобутнім. Верхарн є у купі з похолінням символізму
і майже він далеко переграв декаденство. Верхарн і Верлен були сучасники.
Але ж які це антиподи! Верлен був останній чудовий віддих декаденства!

Верхарн не тільки зіткнувся з колишнім, він уже вдихав широкими
дьми революційний вітер, що „ліне в усіх шляхів світу“. Цим свіжим повітром
Верхарн переступив камерні межі декаденства і символізму. Тим чи
як тремтіючи від „скрекогу вокзалів“, Верлен шукав заспокоєння в потягах
до дзвінів Марії, Верхарн посилає натовп вокзалів та майданів розбиваних
кінні шати богів, ламати важкі двері похмурих мерій в імені приїденої
світанку. Іскрою цього світанку він жадав умерти.

І в світлі цього „приїденного світанку“ Верхарн зайняв
місце літературного попередника великих європейських переворотів і
після того трубадура доби соціальних заворушень.

Моря жорстокі, вільні та бурхливи,
Що врівноважують материкові мілії;

Моря, яким не писані закони;

Моря, що їхнія течія не знає перепони;

Моря та їхні сині хвилі

Спішать кудись у божевіллі,

І розбиваючись об скелі берегів,

Вони спиняються і стищують свій гнів;

Моря, то повні ніжності, то жаху,

Моря нестримні, і моря спокійні,—

Якого нагоняють страху

На землю їхні хвилі сині!

Усі моря ідуть до міста.

Там порт, порт що ввесь горить в огнях,

І сяє до небес його вечірній стяя.

Там порт із баштами, що їхні мури

Спиняють наступ вод похмурих.

Там порт, з бетону та каміння,

З гадюками крицевими між баговіння.

Там порт, де різьблено всюди

Золотисте черево і срібні груди.

Це порт—одвічний переможець бурь,

Базальтовий та мармуровий мур.

Переклав Микола Терещенко

ФРАНЦУЗЬКІ ПИСЬМЕННИКИ—НАШІ ДРУЗІ

Анатоль Франс

Покійний Анатоль Франс (помер 1924 р.) був одним з найцікавіших письменників на Заході друзів Республіки Рад. «Друг справедливості», автор «Кренкенбіля», «Острога пінгвінів», «Повстання анголів», завжди цікавився робітничим рухом, останні роки свого життя уважно дивив за зростом світового комунізму, спочуваючи йому і авторитетно підтримуючи морально.

Жорж Дюамель

Жорж Дюамель, видатний письменник і громадський діяч. Професією лікар, він провів усю війну по шпиталах і по цих вражіннях написав знамениту книгу «Цивілізація», повну палкої любви до людськості й ненависті до війни. Дюамель працює у французькому відділові МОДРУ. Недавно побував у Польщі, де всі «галантні» польські кола скажено цікували його.

Анрі Барбюс

Письменник — комуніст, автор найкращої книги про світову війну, романа «Вогонь», перекладеного на 60 мов (світовий рекорд); творець письменницької організації «Клярте», організатор «Інтернаціоналу колишніх учасників війни», що є єдиною справді - пацifістичною базою миру,—Анрі Барбюс веде далі свою комуністичну пропаганду, користуючись худож.-літер. формою.

Віктор Маргеріт

Популярний автор романів „Проститутка“, „Товариш“ і інш., письменник — соціолог, представник найрадикальнішої частини буржуазної західної інтелігенції, викриватель лицемірних форм буржуазної суспільності, сміливий і незалежний, Віктор Маргеріт увесь свій вплив кладе на те, щоб реабілітувати СРСР від брехні, що ширить Європа.

МОЛОДІ МЕКСИКАНСЬКІ ХУДОЖНИКИ

Методи навчання в художніх школах революційної Мексики дуже відріжняються від методів, живаних в Європі й Америці. В мексиканській школі стараються розвинуті в дитині її природні якості. Стараються розвинуті в ній її власне, індивідуальне. І коли дитина бачить перед собою свою мету, ти лишається тільки працювати. Дитина бере папір і фарби і вивляє усю свою ініціативу, намагаючись розкрити чарі, що дав їй життя.

Повстала ціла школа система — лісва. Вона зв'язується так тому, що учень, ідучи за власними подобаннями, працює з любов'ю, радістю й ентузіазмом.

Альфредо Мартінес поділився недавно у Франції близкучими здобутками своєї методи. Мартінес поділяє учнів на два типи: активних і пасивних. Активні думають і зображені з власної ініціативи, пасивні чекають, щоб учителі показав їм спосіб бачити природу, думати про неї й малювати її.

Активні можуть дати багато в мистецтві, але в них ніколи не можна тлумити їхньої особистої вдачі,

н", автор „Кренкенбіля“, „Остропінгвінів“, „Повстання анголів“, юди цікавився робітничим рухом, останні роки свого життя уважно піжив за зростом світового комунізму, спочуваючи йому і авторитетно підтримуючи морально.

сав знамениту книгу „Цивілізація“, повну палкої любові до людськості й ненависті до війни. Дюамель працює у французькому відділові МОДРУ. Недавно побував у Польщі, де всі „галантні“ польські кола скажено цікавили його.

„Клярте“, організатор „Інтернаціоналу колишніх учасників війни“, що є єдиною справді - пасифістичною базою миру, — Анрі Барбюс веде далі свою комуністичну пропаганду, користуючись худож.-літер. формою.

ватель лицемірних форм буржуазної суспільності, сміливий і незалежний, Віктор Маргеріт увесь свій вплив кладе на те, щоб реабілітувати СРСР від брехні, що ширить Європа.

МОЛОДІ МЕКСИКАНСЬКІ ХУДОЖНИКИ

Методи навчання в художніх школах революційної Мексики дуже відріжняються від методів в Европі й Америці. В мексиканській школі стараються розвинуті в дитині її природні багатства. Стараються розвинуті в ній її власне, індивідуальне. І коли дитина бачить перед собою свою мету, її лишається тільки працювати. Дитина бере папір і фарби і вивляє усю свою ініціативу, намагаючись розкрити чарі, що дав їй життя.

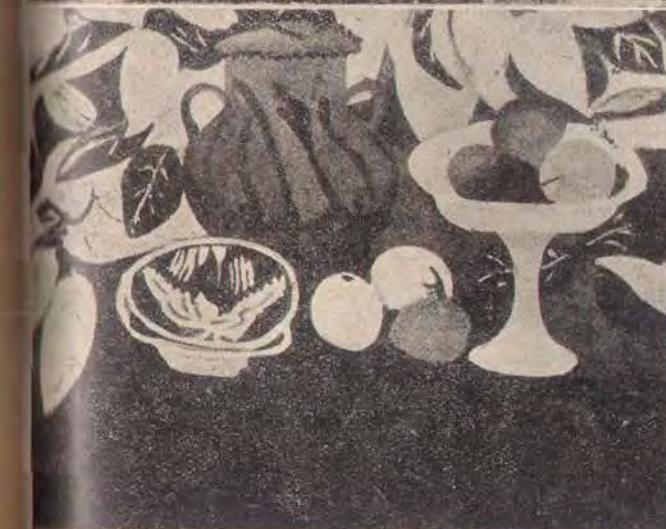
Повстала ціла шкільна система — лісба. Вона зветься так тому, що учень, ідучи за власними подобаннями, працює з любов'ю, радістю й ентузіазмом.

Альфредо Мартинес поділився недавно у Франції близькими здобутками своєї методики. Мартинес поділяє учнів на два типи: активних і пасивних. Активні думають і зображені з власної ініціативи, пасивні чекають, щоб учителі показав їм спосіб бачити природу, думати про неї й малювати її.

Активні можуть дати багато в мистецтві, але в них ніколи не можна тлумити їхньої особистої вдачі, вони мусять завше лишатися щирими, не рвати зв'язку з природою, котра диктує їм свої закони життя.

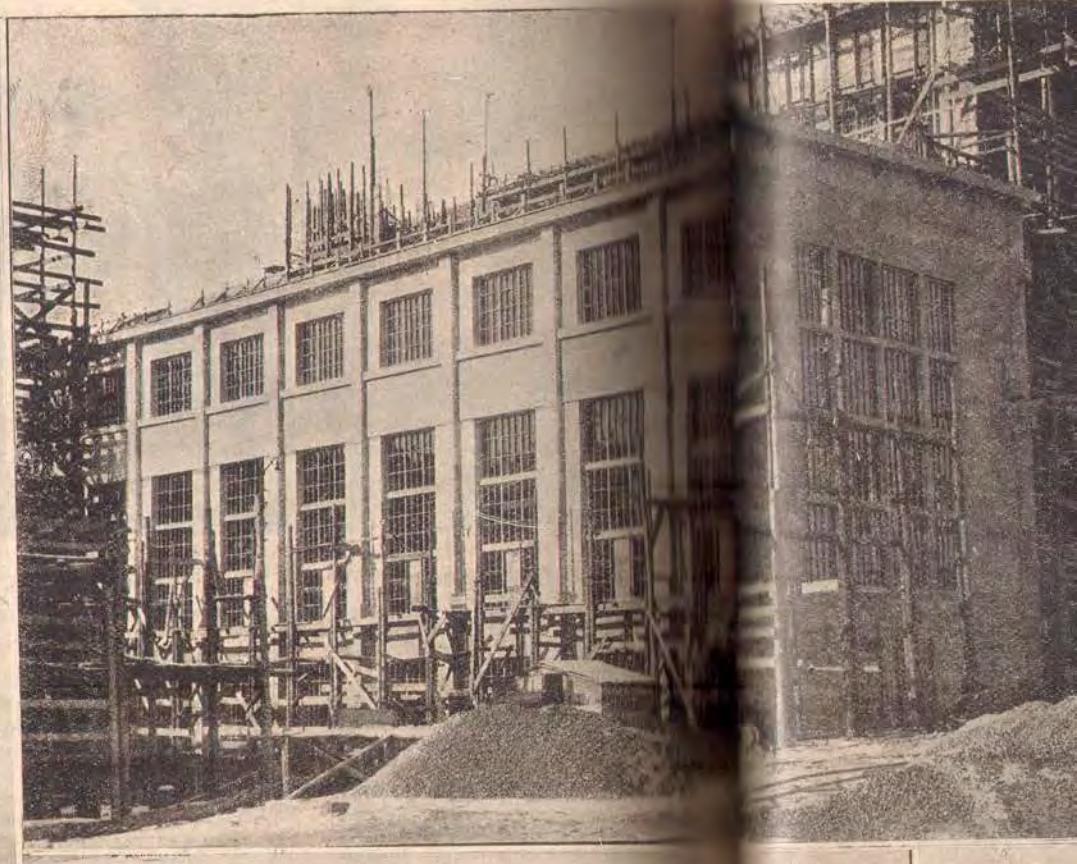
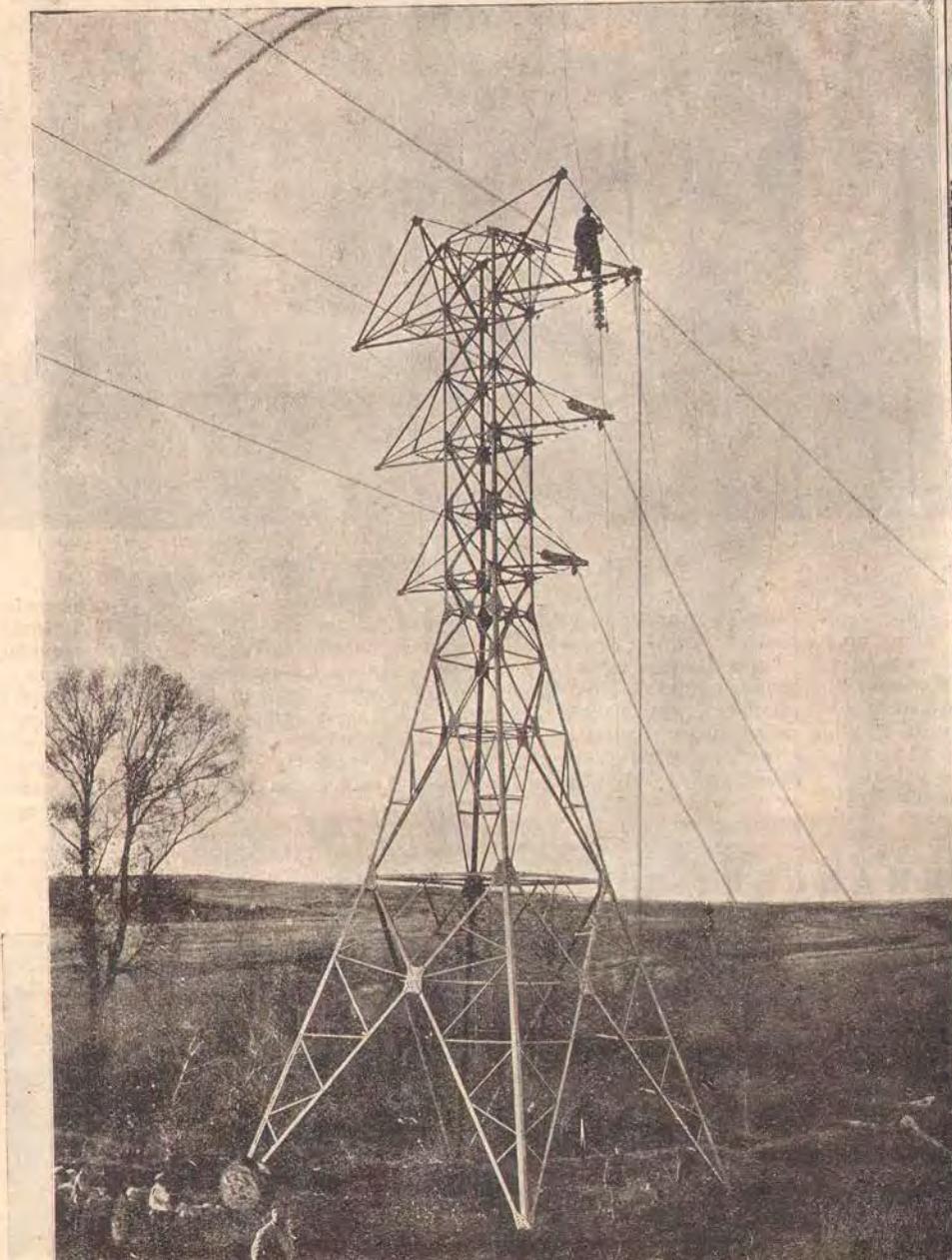
Незалежно від цієї теорії, що була б нічим, коли б не була підтверджена проблемами, картини її малюнки малодітів учнів А. Мартинеса (від 8 до 12 років), що ми подаємо тут, варто уваги, бо виконані дуже оригінально, з справжнім здоровим реалізмом.

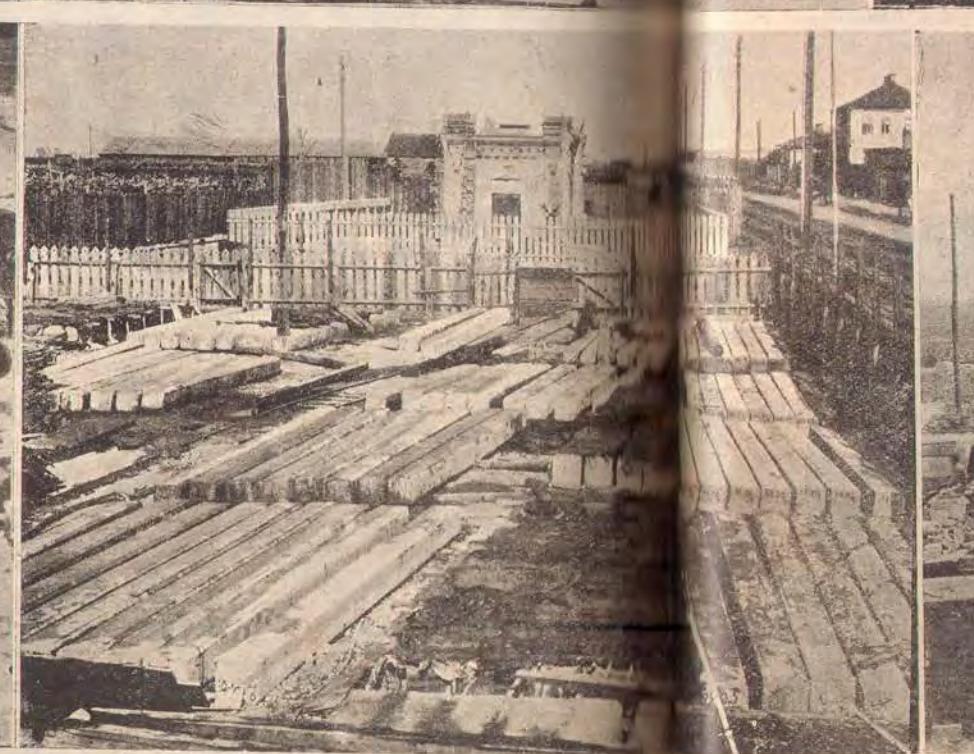
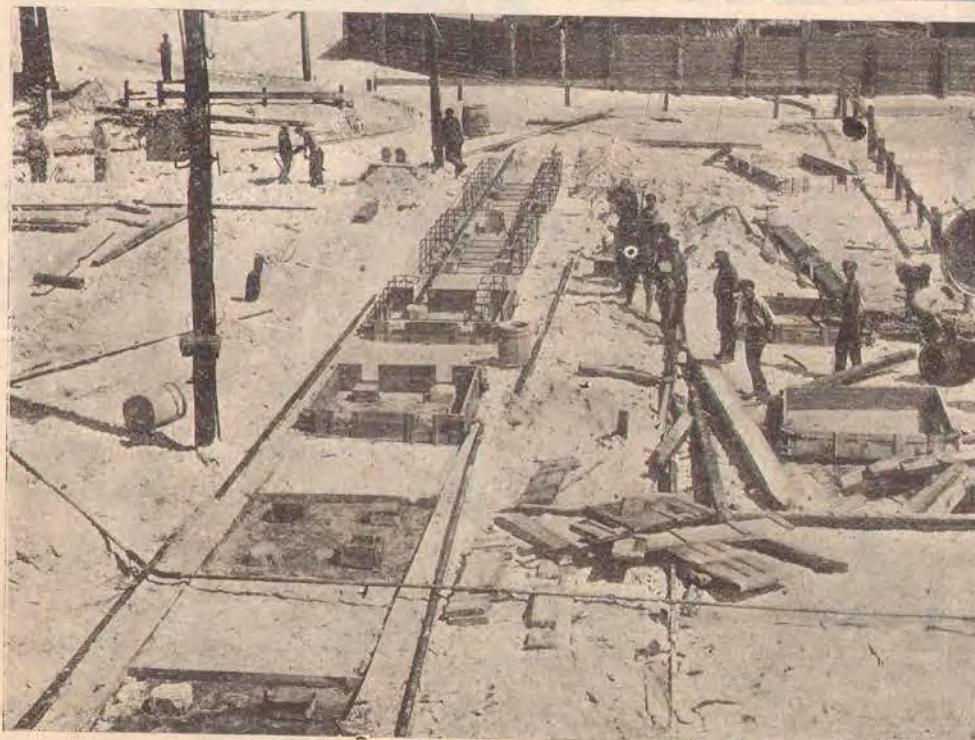
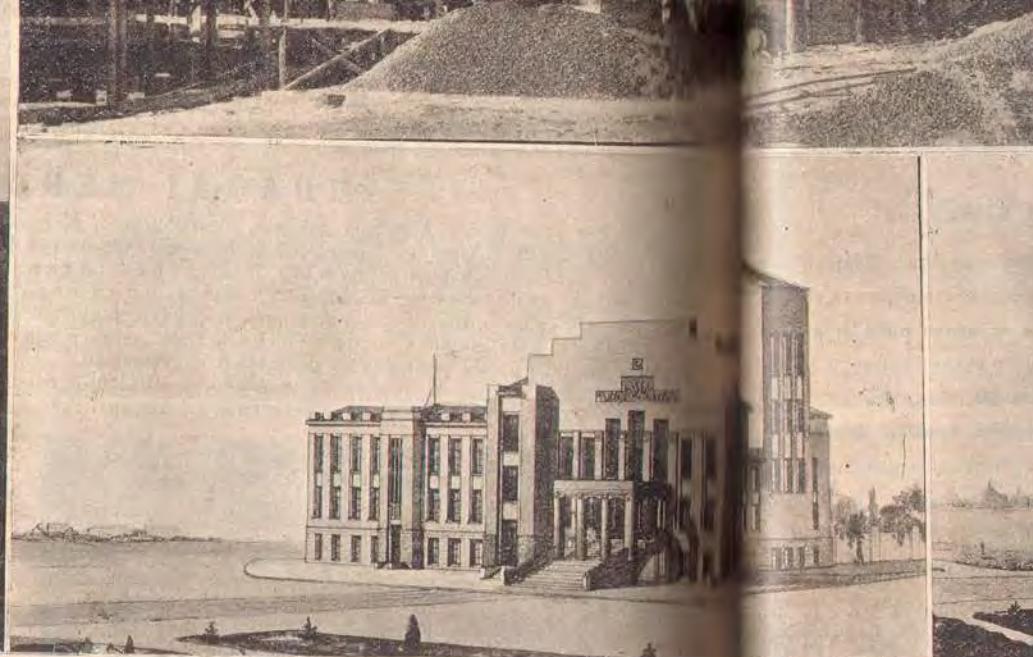
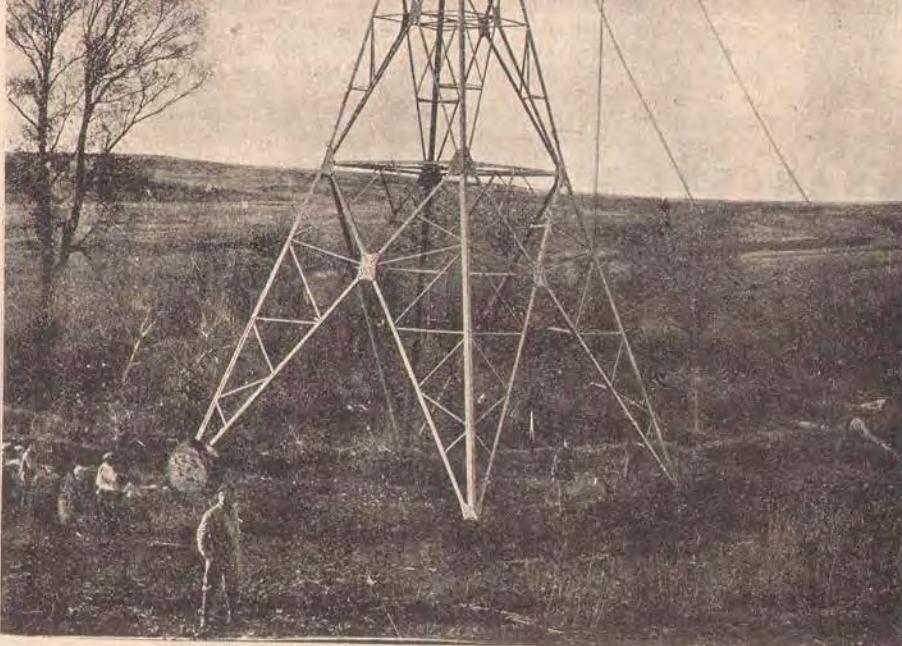
А. Г-в

РАДЯНСЬКЕ—

ШТЕРСТРОЙ—ПАЛАЦІ ПРАВКА ЕЛЕКТРОС

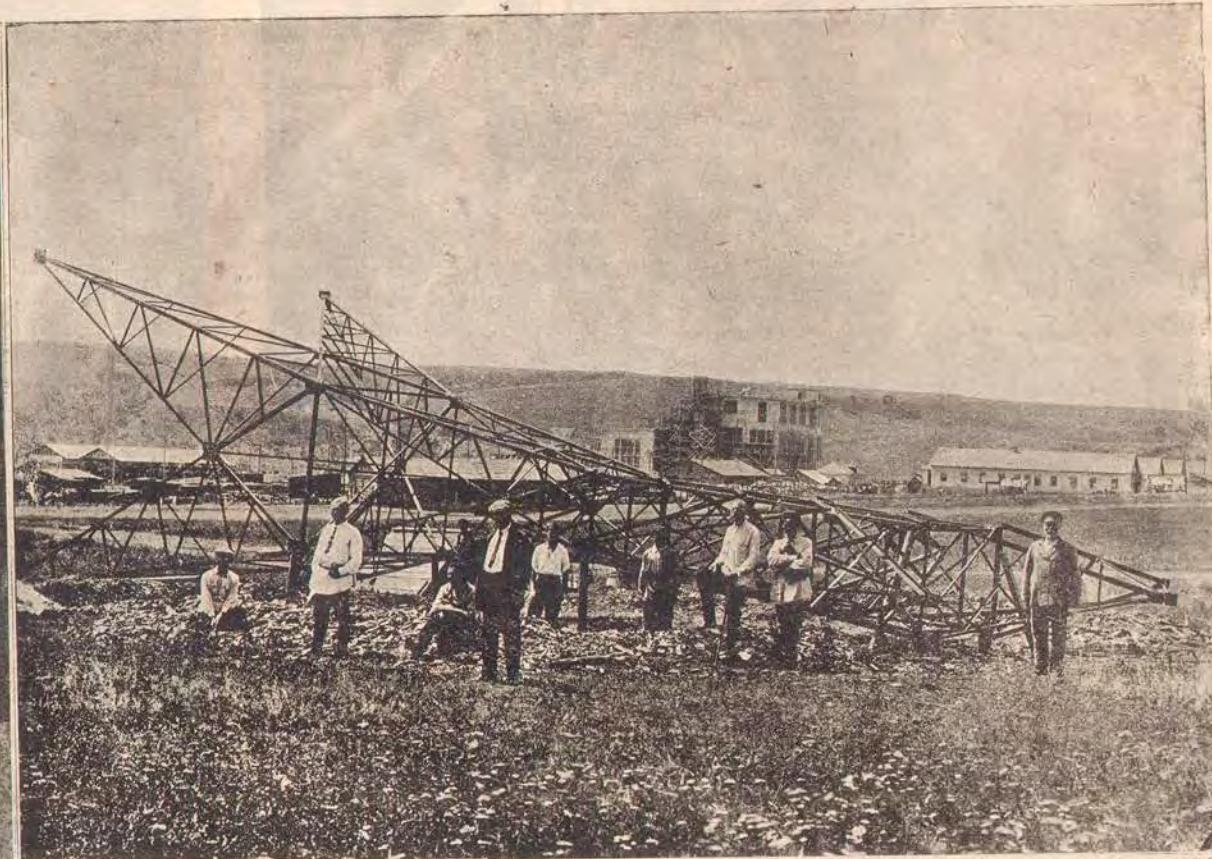
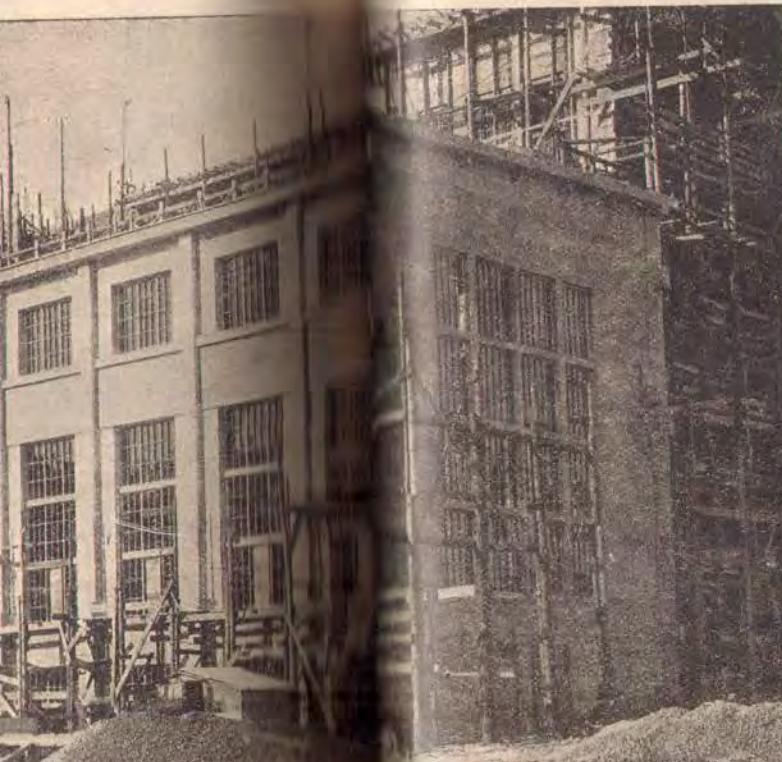
Будування Київської Електростанції: Встановлення арматури.

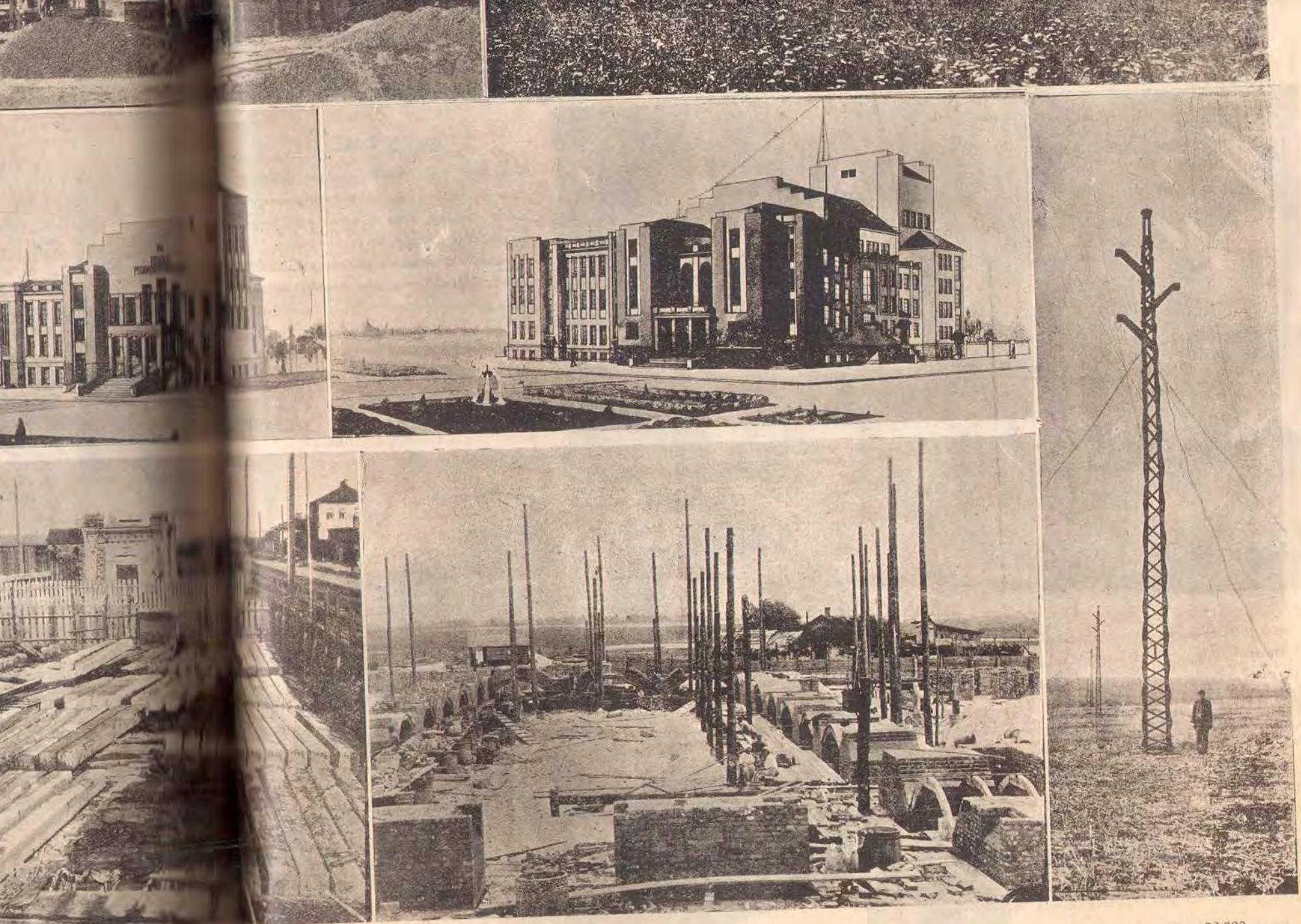
Склад залізно-бетонових

Штерстрой (угорі) — велика лінія Кадієвка-Штеровка 115,000 вольт, біля 60 кілометрів. Закінчено в жовтні ц. р.; працює щогли на Штерстрої. По

— ПАЛАЦІ ВРАЛКА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ

— БУДІВНИЦТВО

Встановлення стін машинової заї.

Щогла для лінії в 22,000 вольт.

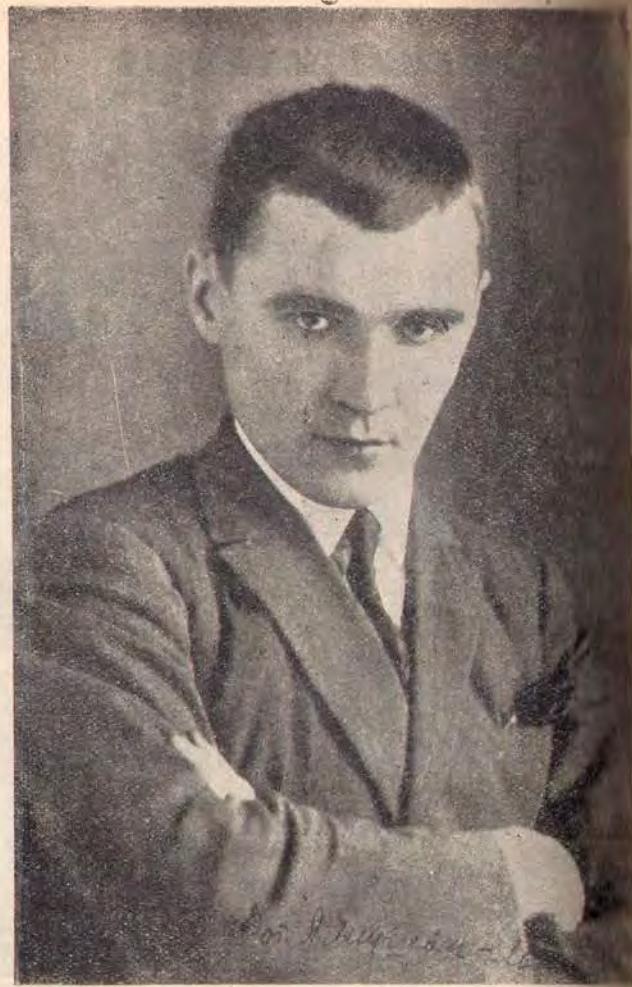
Склад залізобетону

на Штерстрої. По середині—машиновий відділ; вставляють вікна. В центрі два проекти Палацу Праці в Донбасі.

ІІ Всеукраїнська Конференція по с.-г. освіті

нещодавно в'дбулася в помешканні Харківськ. с.-г. інституту. З'їхалося на конференцію 328 представників різних установ по сільсько-гosp. освіті. Було пророблено в секціях кілька десятків докладів. При конференції було влаштовано виставку експонатів шкільних закладів, громадських та державних установ. На виставці кращі експонати преміювалися і відзначалися похвальними відзивами. Конференцією було вирішено кілька важливих питань

Поет В. Бобівський

Редактор української газети „Світло“ Львові. Тільки недавно він вийшов із Львівської в'язниці, куди засадила його польська влада. Там він написав велику поему „Смерть Франка“. В. Бобівський належить до генерації молодих галицьких поетів, що зразом звідки йде визволення галицької бідноти з під шляхтеського ярма. Це один з найкращих сучасних поетів Галичини, поет-революціонер! Він випустив кілька книжок

320 представників різних установ по Україні та за кордоном було привезено в Скадовську кілька десятків докладів. При конференції було влаштовано виставку експонатів шкільних закладів, громадських та державних установ. На виставці кращі експонати преміювалися і відзначалися похвальними відзивами. Конференцією було вирішено кілька важливих питань

На вулиці містечка на Чернігівщині діти бавляться у гру „в Червону армію“. В овалі: скалки нового побуту в наших селах. Ясла дитячі в с. Олександрівці, Баришпольського району, Київської обл. Повою й наше село, навіть темне село, що так вороже ставилося „до витівок комунії“, зрозуміло значення притулків для селянських дітей. Селяни з великою оточкою тепер віддає своїх дітей до притулків, особливо під час жнів. На селянські дитячі притулки зараз звернено особливу увагу, що там кується новий побут

Поет В. Бобинський

Редактор української газети „Світло“ Львові. Тільки недавно він вийшов із Львівської в'язниці, куди засадила його польська влада. Там він написав велику поему „Смерть Франка“. В. Бобинський належить до генерації молодих галицьких поетів, що зробили звідки йде визволення галицької бідності з під шляхтеського ярма. Це один з найкращих сучасних поетів Галичини, поет революціонерів. Він випустив кілька книжок своїх поезій, відзначених як галицькою, так і нашою критикою. Зараз В. Бобинський перебуває у Львові.

СВЯТО БІЛОРУСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Стаття Іл. Барашки

З національним відродженням Радянської Білорусі забуяло молоде літературне життя.

Свято трьохрічної громадської і літературної діяльності Всебілоруського Об'єднання поетів і письменників „Маладняк“ (28 листопаду), було святом молодої білоруської культури.

В 23 році нечисленна організація „Маладняк“ веде вперту роботу об'єднання літературних сил Білорусі.

Першого ж року засновуються філії по окружних містах, а також в Гомелі та Москві.

Перший рік — період жвавої організаційної роботи, численного зросту організації.

Протоколи, статті, декларації, виїзди на місця, виступи, масові вечірки, — ось чим характерний перший період роботи.

На другому році „Маладняк“ організаційно оформлюється, поглиблює творчу й студійну роботу, створює особливу молодняцьку літературу — видає біля 50-ти книжок поезій, прози, п'ес.

В той час в організації працюють такі поети й письменники:

Чарот, Дубовка, Вольни, Александрович, Дудар, Пуща, Трус, Якимович, Кузьма Чорни, Зарецький, Звонок, Бобрик, Пфляумбаум, Тумілович, Вишневська, Бандарина, Лявоні, Мараков ін. товариші, що вже виявили своє творче обличчя.

* * *

На другому році існування відбувається перший Всебілоруський з'їзд поетів й письменників „Маладняк“.

В основу своєї роботи молоді письменники кладуть постулати Компартії, бо лише за ідеїним керовництвом партії може творитися дійсно здорована молодь білоруська література.

З'їзд особливу увагу звертає на марксівську освіту молоді, на ознайомлення з формально-мистецькими досягненнями літератури сусідів Білорусі, молодь мусить поширити рампі в біртання мистецьких досягнень західу й сходу, а також народної творчості.

товаришів на чолі з поетом Іл. Дубовкою відкололися від „Маладняка“ й створили власне об'єднання — „Узвишка“. На 4-му році існування „Маладняк“ здобув собі почесне місце як творець нової білоруської, молодняцької літератури, на будув великої популярності серед селянських та робітничих мас Білорусі.

* *

На другому році існування відбувається перший Всебілоруський з'їзд поетів й письменників „Маладняк“.

В основу своєї роботи молоді письменники кладуть постулати Компартії, бо лише ідейним керовництвом партії може творитися дійсно здорована молода білоруська література.

З'їзд особливу увагу звертає на марксівську освіту молоді, на ознайомлення з формально-мистецькими досягненнями літератури сусідів Білорусі, молоді мусить поширити рамки вибрання мистецьких досягнень заради їх сходу, а також народної творчості.

* *

Після з'їзду „Маладняк“ широко розгортає свою організаційну й творчу роботу

Видавництво „Маладняк“ видає понад 70 друкованих аркушів нової художньої літератури.

Літературні філії по окружних містах Білорусі, філії у Москві, Гомелі, Ленінграді, театральна секція у Вітебську, значний письменницький актив у Мінську, літстудії, гуртки на місцях—ось літературно-громадські досягнення „Маладняка“ на порозі 4-го року існування. Наприкінці треба ще зазначити, що завдяки зросту організації та непогодженості зі структурою останньої шість

Група організаторів білоруського об'єднання письменників і поетів „Маладняк“ на чолі з М. Чаротом (по середині). Угорі — Кость Калиновський білоруський повстанець 1863 р. організатор „Червоного Жонду“ Білорусі. Повіщений генералом Мурав'йовим Кость Калиновський нині є героєм білоруських п'ес, кінофільмів, молодої прози, поезії.

Ол. Ведміцький

НА ПАСІЦІ

На полі розістав хтось плахту
І перетнув гіллями долину...
Дзвенять бджілки у даль строкату,
Натягуючи золоту струну.

Сіткують і сріблять над озером гречаним
Мільйони крил, мов мідяні дроти...
А вулики одкрили вічка - крані
І точать бризки золоті.

О, дух гречок, масний, солодко - п'яний
І білій шум твоїх озерних вод!
Я йду у вир такий земний, гречаний,
Де що ні вулик — то й завод.

Гудуть дроти (п'ють медяне повітря)
І славлять на степах наш творчий труд...
Мої чуття наточені, як вістра
І я в озера праці знов пірнув.

КВІТКА БАРА

Оповідання Луї Делюка

КОІЛОСЬ це одного червневого вечора у тій частині старого Марсельського порту, де вся ота сітка крамничок в не що інше, як притон роспости. Всі вони збудовані на один зразок. Їх власники скидаються один на одного свою ненажерливістю, брудом та вбранням.

Це та частина порту, де в любий час дня і ночі неможливо пройти так, щоб вас пропустили.. Вас без кінця зупиняють. Вам обіцяють... пропонують...

— Послухай мій кучерявенький! Прийди, га?...

— А це ти, моя ягідко...

Ті, що бажають, можуть сховатися за порт'єрою любої крамнички, яка радо опуститься дбайливою рукою хазяїна в любу хвилину. Але і тут ви будете чути ті ж специфічні розмови.

І коли ви не звертаєте уваги на їхні пропозиції, на вас посыпеться градом лайка; — Ти не хочеш, чорт з тобю, залишайся сам, сволоч!..

ЗБЛИЖЕННЯ СРСР З ТУРЕЧЧИНОЮ

Звичайно матроси після де-кількох тижнів плавання далеко від міста зупинивши в порту на короткий час найбільш дають згоду. Сутінки почали спускатися і над цією частиною порта. І здавалося ніби сотні пропонували що пробивалися із-за порт'єр, світло від ліхтарів, променясті споли маневривали все це бореться з наступаючою темрявою. В повітрі стояв неподобний запах. І не легко було розглядати, а чи йде він од води старої темної пристані, од базара, що поблизу, а чи від цих темних вулиць...

Зачіпні пісеньки було чути на всіх перехрестках і кафе цієї улюбленої вулиці.

В перших поверхах були кімнати тільки для любові.

Алкоголь займав своє місце.

Ну скажіть, як це можна бути в Марселі і не відвідати „гетер“ старого марсельського порту? Характерне те, що ці установи освітлені традиційно прекрасними різокольоровими лампами і найновішими ліхтарями. Місці піяніно є невід'ємна належність.

І бог, охоронник вахти, заохочуючи бажання рома, збільшув бруталність, бажання танця, який кінчається в іншому місці...

У Топінелі було тихо в цей вечір. Був час відпочинку. Тут улаштовувалися для того, щоб потім грati в карти, щоб дешево продавалися дорогі манільські сигари. Тут старались наповнювати стакан за стаканом так, щоб це не кідалось у вічі гостин. Тут провадилися палкі розмови про гру. Сам хазяїн п'є варто від гостями, силкуючись увійти у їхнє довір'я. Його жінка робить же, правда, млявіше, але не без того, щоб пофліртувати зі своїми гостями.

Коло дверей мугикала скрипка. Механічне піаніно мовчало. Дерев'яний налаштуваний лаком прилавок був оздоблений мизерним горшком, де красувався на своїй тонкій стеблині тульпан.

Все було патріярхально-спокійно. Сутінки продовжували гучати. Десь прокричала сирена.

Топінелі вигнав останнього п'яного, що хотів пропити речівного заробітку, і взявши його повний стакан промовив:

— О він надто повний, треба його спорожнити!...

Сара Топінелі бзіздеремонно поправляла спідницю.

Матроси безупинно входили і виходили. Двері не зачиняли. В крамничку всунувся гурт матросів, вони тільки що висадилися з надією підкріпитися вином і сочнем. Ніхто не п'яний. Пранді ще нема й 10 хвилин, як вони ступили на землю.

Грімаль і Каро наспівували напів-голосно. Всі були обтягніti пакунками, перев'язаними шворками, мішками із білого полотна тонкими солом'яними кошками.

Топінелі привітно всеміхнувся. Він побіг, щоб узяти ключі, паніки, засвітити яко мога поб'льше лампи і задніх дверей покликати Сару.

Угорі — Представник УСРР тов. Шліхтер, Турецький міністр закордонних справ Тевфік-Рушді-бей та Нарком закордонних справ СРСР т. Чичерин. Внизу—Зустріч Тевфік-Рушді-бя в Одеському порту.

гостями.

Коло дверей мугикала скрипка. Механічне піаніно монтувалося. Дерев'яний налощуваний лаком прилавок був оздоблений мізерною горшком, де красувався на своїй тонкій стеблині тольпа.

Все було патріярхально-спокійно. Сутінки продовжували грати. Десь прокричала сирена.

Топінелі вигнав останнього п'яного, що хотів пропити розмітку свого заробітку, і взявши його повний стакан промовив:

— О він надто повний, треба його спорожнити...

Сара Топінелі беззнерено поправляла спідницю.

Матроси беззупинно входили і виходили. Двері не зачиняли. В крамничку всунувся гурт матросів, вони тільки що висадилися з надією підкріпитися вином і соєдем. Ніхто не п'яний. Протягше нема й 10 хвилин, як вони ступили на землю.

Грімаль і Каро насіпували напів-голосно. Всі були обтічні пакунками, перев'язаними шворками, мішками із білого полотна і тонкими солом'яними кошиками.

Топінелі привітно всміхнувся. Він побіг, щоб узяти ключі, панчики, засвітити яко мога поб'льше ламп і задніх дверей покликати Сару.

Дівчата вже прийшли... Вони нутро чули матросів. Правда, спочатку нукали себе ніякovo. Але поволі алкоголь поліпшував справу...

Альвір уже тиснув руку Рафаїла. Мадленна Прюнель сіла на коліна Цезаря, Пеш Верт скинув піджак, почувавши „ духоту“. Помпон надто верещала,

Сара Топінелі зі специфічним ухом оголосила:

— Я приготувала кімнати.

Але дівчаткам не до того. Вони зажадали пакунками.

— Що ти привіз?

— А ти?

— А ти?

Кожний хоче похвалитись своїм благатством. О, їм велике задоволення бачити ці погляди тут над ранок більшого майна.

Тут були і шовковий фулляр, і золотиста вуаль і пряности і рідкі убитої тварини, і чудова колекція кішок, жалів.

Чути було нещирій сміх.

Реш вилів кружку червоного вина у рот Каро. Альвір зник з одиночкою.

— Як тебе зовуть? — запитав він.

— Мене зонуть Шкурою, мій рідний

Сара Топінелі дала їм ключ від 5...

— Скажи, артист, а що ти привіз із Турції?

Це Ріфіж запитала у Міліті.

— Я привіз, ось це,—була відповідь.

І він показав на щось невідоме, що ховалося між столом і стільцем.

— Що се таке, мій рідний?

Там ховалася дівчинка з мідяним обличчям.

— Це японка? Індуска?

Її почали розглядати. Нечула, налякана, закутана в якесь безформне брання вона і собі розглядала тих, що оточували її. Засоромилася, але владник її заспокоїв.

В чим річ? Вона куплена ним просто з додержуванням правил за 85 франків. Анамітка. Чотирнадцять років. От і все.

За оповіданням випили ще. Стакани заговорили. Один і другий. І коли всіх до купи взяли—вони можуть розповісти немало історій. Самітна Анамітка роздивлялась навколо. Що вона бачила в житті? Нічого.

Підлога була залита вином, замазана голандською сажою і запльювана. Гамір заглушив музику. Мужчини були сувері, жінки надто заголені і вволочені.

Несподівано погляд дівчинки упав на квітку.

Там у другім кінці залі була невідома квітка.

О, як вона далеко! Анамітка простягла руку, але злякавшись своєї сміливості відемикнула її. Вона ніколи не буде тримати її в руках...

Тепер між усіма була тут єдність. Матроси загубили розум, а жінки перейшли всі межі безкоромності.

Хтось нагадав танцювати. Сара завела механічне піяніно. Вальс... Полька... Народні співянки і танок почався. Або правдивіш: стукали ногами, хитались і падали...

Грімаль вовтузився біля Жавот, що взяв у заміну Мадлен. Каро залишив залу зі словами:

— Піду у двір, щоб не поїхати тут до Риги...

Танок став шаленим. Скаженіли.

І справді ніби моряки і їхні жінки родилися одне для одного.

Так, цивілізований захід знає чим труїти. Який жах! Зозгниваюче до зозгниваючого!...

Анамітка покинула свій притулок. Її помітили. Матрос, що не міг нічого

Гримання дверима, стрибання, стогні пораненіх—ось що залишилось від бойовища.

І тільки тишина, ніч і ця дівчинка...

Вона помацки кралася через мертві п'яних, чи просто мертвих до прілавка, де підносилася ця невідома квітка. Так, вона, Анамітка, була ще зовсім дитина!

Вона прагне з побожністю заволодіти нею. Вона в захваті розглядатиме пелюстки і стебельце.

Трохи помітний відблиск од розбитого вікна химерно оствітлював квітку. Дівчинка замріяла... Вона тяжко зітхнула і взяла...

Та даремно! Квітка не пахне. Це ще смутніше, ніж умираюче кохання.

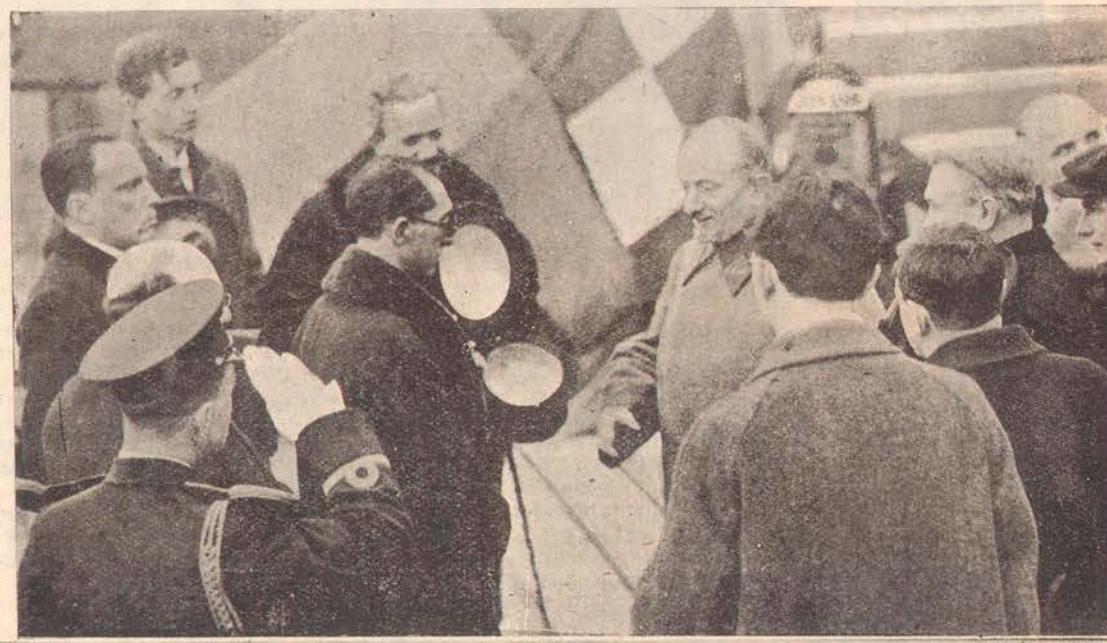
Анамітка в задумі ламає стебельце. Квітка падає.

Вона уже mrє про інше.

Планіно більше не грає...

З франц. переклав А. Б.

ЗБЛИЖЕННЯ СРСР З ТУРЕЧЧИНОЮ

ме злякавшись своєї сміливості відсмикнула її. Вона ніколи не буде тримати її в руках...

Тепер між усіма була тут єдиність. Матроси загубили розум, а жінки перейшли всі межі безкоромності.

Хтось нагадав танцювати. Сара завела механічне піяніно. Вальс... Полька... Народні співаки танок почався. Або правдивіш: стукали ногами, китались і падали...

Грімаль вовтузився біля Жавот, що взяв у заміну Мадлен. Каро залишив залу зі словами:

— Піду у двір, щоб не поїхати тут до Риги...

Танок став шаленим. Скаженіли.

І справді ніби моряки і їхні жінки родилися одне для одного.

Так, цивілізований захід знає чим трохи. Який жах! Зозгниваюче до зогниваючого!...

Анамітка покинула свій притулок. Її помітили. Матрос, що не міг нічого второпати, наблизився до неї.

Обхопив. Вона захищалась. Міліті перестав танцювати і в один мент опинився біля матроса. Лайка. Бійка. Дужі кулаки. Ножі і два чоловіка сечились...

Що скільком, ніхто до пуття не зінав.

Всі розрізнились на два табори. Галас, стукотнява, тюкання, лайка...

Дівки змутили над дівчинкою. Міліті був забитий, суперник надто поволочений і увесь в крові. За Анаміткою стежили. Вона напівгола все ж таки викрутись і скитається. Генеральне бойовище продовжувалось.

Про Анамітку забули. Вона причайлась в чутку виснажена борнею.

Піаніно продовжувало грати...

Кров текла рікою.

Сара поспішила за поліцією...

Топінелі кидав на сцепленіх корзини з-під пляшок. Хтось загасив світло. Більш не вінавали один одного.

Дівчинка залишила свій куток. Остання лампа погасла. Хтось розбив вікно. Бійка продовжувалась.

— Поліція — почувся наляканий голос.

Угорі—т. Чичерин вітає Тевфік-Рушді-бая на пристані військового майдану. Знизу—тов. Чичерин повертається на катері з турецького крейсера „Гамідіє“.

ФРАНЦІЯ Й НЕГРИ

Стаття А. Вотаженка

Негритянське село. Центр. Африка

НЕДАВНО балет Дягтєва, що виставив „Жака“ Е. Саті, воскресив картину масової появи негрів в Європі—це паризька міжнародна виставка 1930 року, час перших „кек-усків“. З цього власне часу починає ширитися в Європі мода на негритянське — спершу на негрів — групів „бузкових негрів з Сан Франциска“, потім — серйозне захоплення негритянською штукою...

Війна укріпила і політично-економічно обґрунтувала намічені тенденції. Франція провірила, що, завдяки низькому рівню розвитку й релігійним забобонам, цвітне військо найнадійніше, що Африка, величезний молодський оселеовувало, — підпора воєнної сили

конкурент Форда в Європі (він, між іншим довів ціну легкового автомобіля до 700 карб.). Експедиція Сирроена до Центральної Африки, мета якої була рекламувати автомобілі, довівши витривалість їх (ці автомобілі проїхали пісками, болотами й по камінню центрально-африканських пустель — Сахари й інш.), була поставлена культурно. В цій експедиції брали участь видатні фахівці зоологи, геологи, ботаніки, етнографи й т. ін.; всі зібрали надзвичайно цінні

Негритянське село. Центр. Африка

Ебо, або Гбо,—гений війни й перемоги (Трокадеро)

Недавно балет Дягтелева, що виставив „Жака“ Е. Саті, воскресив картину масової появи негрів в Європі—це паризька міжнародна виставка 1930 року, час перших „кек-усків“. З цього власне часу починає ширитися в Європі мода на негритянське — спершу на негрів — групів „бузкових негрів з Сан Франциска“, потім — серйозне захоплення негритянською штуковою...

Війна укріпила і політично-економічно обґрунтувала намічені тенденції. Франція провірила, що, завдяки низькому рівню розвитку й релігійним забобонам, цвітне військо найнадійніше, що Африка, величезний людський резервуар, — підпора воєнної сили Франції. Далі, Французька тяжка промисловість, що розвинулася після приєднання вугільного Саарського басейну, належного раніше Німеччині, взялася до організації колоніяльного африканського ринку, де Франція працює майже монопольно.

Та щоб опанувати ринком, треба його вивчити. П'ята серйозна експедиція вглиб Африки, не стільки для того, щоб зажити слави у битвах з тиграми, як у Кіпінга, як для того, щоб серйозно пізнати природу і жителів колоніальних країн. Дуже вдачні були експедиції, що організував Сітроен, автомобільний король Франції, щасливий

конкурент Форда в Європі (він, між іншим довів ціну легкового автомобіля до 700 карб.). Експедиція Сітроена до Центральної Африки, мета якої була рекламиувати автомобілі, довівши витривалість їх (їх автомобілі проходили пісками, болотами й по камінню центрально-африканських пустель — Сахари й інш.), була поставлена культурно. В цій експедиції брали участь видатні фахівці зоологи, геологи, ботаніки, етнографи й т. ін.; вони зібрали надзвичайно цінні матеріали, систематизовані тепер і виставлені в кількох залах Лувру.

Чудові колекції дають нам поняття про таємничу, маловідому досі Чорну землю. Тут ми бачимо й речі домашнього виставки, і зброю, речі залізі й кам'яні, і своєрідні орнаментом тканини, і барвицє стінне малювання — химерної форми й барв звірів і птиць, і каміння, і комах. Бачимо тут і фільм, що зняла експедиція, чудові фотографії, малюнки А. Яковлєва, що живо мають усю дорогу від Марокка, через мальовничу країну Чад, до Мадагаскар, де людей з широкими вилицями, із здоровими щелепами заступають гарні люди симітичного типу.

Африкою цікавляться купці — по комерційному, художники — з естетичного погляду, і ті й другі під згуки „джаз-банду“, що лунають в численних дансингах. А коли зазирнете в середину, в маленьку залку, то побачите пари, що в тісноті одбивають епілептичний ритм негритянського чарльстона, а нам ними — горилячий профіль чорного музикана, що б'є в барабан і вигукує пісню до танців.

Але в „мода на негрів“ серйозніша і значущіша. В мистецтві, головне в скульптурі, „негри“ заступили перестарілій кубізм. На старовинні статуї муринів і художньо розмальовані маски (ними негри закривають обличчя, виконуючи релігійний ритуал), що мало кого цікавили років 10—15 тому, ціна тепер дуже піднялася і антиквари женуться за ними, як за Рубенісом.

Негритянський вплив помітний і в творчості сучасних художників. До речі, зауважу, що добра збірка негритянських матеріялів в в Ленінграді, а одним з найкращих знавців негритянської скульптури був наш покійний вчений В. Марків; книга його на цю тему вийшла під час революції.

Характерники — ворожбити

Угорі — жінка з країни Зіндер. Нижче — машкара для релігійного танку (Трокадеро)

ЖОВТНЕВІ ДНІ НА СЕЛІ

Урочистий похід селян в день святкування 9 роковин Жовтня в селі Матвіїв Курган, Таганрозької округи.

Село Матвіїв Курган, Таганрозької округи. Мітинг на майдані в день Жовтневого свята.

ФАНТАЗІЯ ЧИ ДІЙСНІСТЬ?

(Пловучі острови серед Англантичного океану)

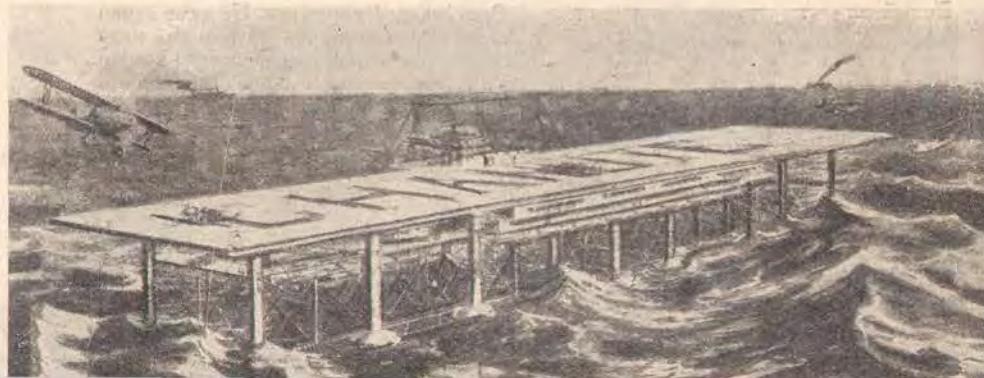
Це було кілька місяців тому, в невеличкому хуторі, що причайвся тіні лісів штату Делавара, в Північній Америці. Широкоплечий, чепурно-шолений чоловік стояв над невеличким ставком, з дивовижною штукою у руках. Це був великий металевий лист з круглими підпорками, до яких були прироблені гостроверхі циліндри, а трохи відступивши від них—невеличкі диски. Чоловік перехилився через огорожу, що йшла навколо ставу, бережно пустив тасмичну річ на воду. Дзеркало ставу ледве-ледве захвилювалось, дивна споруда стала поводі тонути і, поринувши більш, як на чверть, стала нерухомо, висячись над водою своєю плоскою близкуюкою площадкою.

Тоді чоловік прикріпив до одного боку цеї речі невеличкий якір з поплавцем, а коло нього помістив маленьку модель океанського пароплаву. Потім відійшов до довгої чашалки, на подовину затопленої в ставку, і став рушати її. Задка, як дзеркало, поверхня води забрізжилася, захвилювалась, і незабаром ставок став подібний до розбурханого престоким штормом моря. Хвилі що ходили по всьому ставу, вено пікдали пароплавець; він не витримав цього сканого танцю і перекинувся, пішов на дно.

Та дивна річ! В той час, як поверхня ставу обернулася бурхливий океан і модель пароплавця захіталася збоку бік,—дивовижний металевий лист, що видавався над водою, стояв тихо й спокійно!

Кілька інженерів, що з другого кінця ставу з цікавістю спостерігали на це диво, здивовано переглядалися, стараючись

Цим іскористався Армстронг для спорудження своєї пристані. Циліндри, що мусять підтримувати цю споруду над водою, він прикріпив на глибині 60-ти футів, а ще нижче од їх помістив пловучі диски, що назавв „гасителіями“. Завдяки такій будові, цей дивний пловучий острів мусить бути завжди спокійний. Хвилі не доходитиме до велетенських поплавців, вони лишаться нерухомі. Цю рівновагу піддержуватимуть і „гасителі“—круглі диски, що завдяки тисячо-тонній масі води, що тисне на них згори, суть міцними, непохітними підпорами. Пловучі пристані не зрушаться з місця.

Це було кілька місяців тому, в невеличкому хуторі, що причайся до лісів штату Делавар, в Північній Америці. Широкоплечий, чепурно голений чоловік стояв над невеличким ставком, з дивовижною штукою у руках. Це був великий металевий лист з круглими підпорками, до яких були прироблені гостроверхі циліндри, а трохи відступивши від них — невеличкі диски. Чоловік перехилився через огорожу, що йшла навколо ставу, бережно пустив таємничу річ на воду. Дзеркало ставу ледве-ледве захвилювалось, дивна споруда стала поволі тонути і, поринувши більш, як на чверть, стала нерухомо, висячись над водою своєю плоскою близкуюю площадкою.

Тоді чоловік прикріпив до одного боку цеї речі невеличкий якір з поплавцем, а коло нього помістив маленьку модель океанського пароплаву. Потім підійшов до довготи рушалки, на половину затопленої в ставку, і став рушати її. Рушалка, як дзеркало, поверхня води забріжилася, захвилювалася, і незабаром ставок став подібний до розбурханого ретоким штормом моря. Хвилі що ходили по всьому ставу, мено підкидали пароплавець; він не витримав цього сканого танцю і перекинувся, пішов на дно.

Та дивна річ! В той час, як поверхня ставу обернулася бурхливий океан і модель пароплавця захитається збоку бік, — дивовижний металевий лист, що видавався над водою, стояв тихо й спокійно!

Кілька інженерів, що з другого кінця ставу з цікавістю віднеслися на це диво, здивовано переглядалися, стараючись уснити собі це загадкове явище. Широкоплечий чоловік війшов від рушалки, підійшов до зацікавлених глядачів і, вигнувшись, записку книжку в рисунках, почав щось пояснювати рівним і спокійним тоном...

Цього чоловіка звали Едвардом Армстронгом, а та дивна споруда, з якою він зробив таку цікаву спробу, була модель пловучого аеродрому, штучного сталевого острова, який з'явився в центрі Атлантичного океану.

Чому ж геніальний вигад Армстронг має лишатися спокійним навіть в час найдужчих штормів? Пояснення цьому ми знайдемо в кількох прокоміюних фактах. Поверхня океанів і морів під час бурь хвилюється в горизонтальному напрямку. Напрямок цей вертикальний і дуже походить на рух скатертини на столі, коли ми, взявшися за один край, станемо скити його. Таким чином верхній шар води, навіть під найстрашнішим штормом, хвилюється не глибше, за 50 футів. Доказом цього може бути те, що екіпаж підводного човна, який попав у смугу бурі і поринув глибше, як на 50 футів, зовсім нечував ні найменшого колихання.

Едвард Армстронг з моделлю пловучої пристані.

Цим іскористався Армстронг для спорудження своєї пристані. Це що мусить підтримувати цю споруду над водою, він прикріпив на глибині 60-ти футів, а ще нижче од іх помістив пловучі диски, що називав „гасителями“. Завдяки такій будові, цей дивний пловучий остров мусить бути завжди спокійний. Хвilia не доходить до велетенських поплавців, вони лишаються нерухомі. Цю рівновагу піддержуватимуть і „гасителі“ — круглі диски, що завдяки тисячо-тонній масі води, що тисне на них згори, суттєвими, непохитними підпорами. Пловучі пристані не зрушаться з місця.

Пловуча пристань серед Атлантичного океану.

Хвилі розвиваються об їхні сталеві підпори, укріплені величезними якорями, вагою 12.500 хунтів кожен. Ці якорі будуть привішенні до товстих кабелів 1.000 футів завдовшки.

Таких пловучих островів буде кілька. Всі вони будуть споружені за 400 миль від тієї великої водяної пущі, якою щороку проходить тисячі пароплавів з Європи до Америки. Кожна пловуча пристань коштуватиме півтора мілійони карбованців; вона матиме площину в 1.200 футів завдовшки 400 футів за ширину, підняту на 70 футів над рівнем моря.

Сталеві острови будуть чудом техніки й будівництва. Величезні ангари, раховані на 200 літаків, комфорtabельні готелі й ресторани, склади горючого матеріалу, магазини, радіо-станції, метеорологічні обсерваторії — усе це буде на кожній такій пристані. На таких „моредромах“ будуть і спеціальні судна, що мають рятувати пароплави, які зазнали аварії. На рогах сталевих площаць будуть стрункі маяки, що кидатимуть сліпуче проміння світла.

Сталеві острови Армстронга — не фантазія. Американський уряд ладен здійснити цей грандіозний проект. Спішно розробляється додаткові плани, підсумовується в думці колосальні цифри майбутніх барішів, намічається плани самого будування.

Міне кілька років, і на поверхні Атлантичного океану виросте ряд сталевих колосів. Аероплани з глухим гурком сідатимуть на ці площаць, забираючи паливо й летітимуть далі, зникаючи в туманній далині обрію й даючи дорогу новим гостям. Бурі не будуть страшні для сталевих птиць. Людський гений переможе грізну стихію.

Пловучі острови — пристані — не фантазія, а дійсність і мабуть дійсність наближчого майбутнього.

П. Біляїв.

ПРО ВСЕ = == ПОТРОХУ

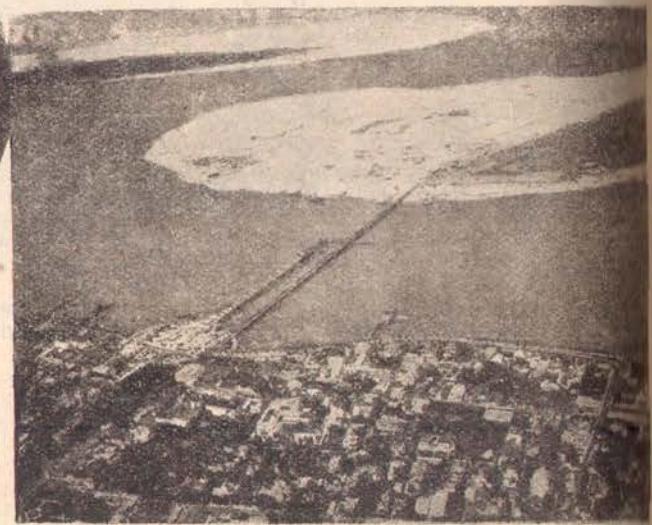
Новий вид спорту. В Каліфорнії з'явився новий вид спорту—тенис на роликах. Для цеї гри треба великої зрученості та рухливості. Разом з тим вона дуже цікава, захоплююча розвага.

Оригінальні перемоги. Не дуже давно в Англії відбувся рідкій футбольний матч між командою одного університету і командою... дресированих слонів. Товстошкірі спортери грали ні тришки не гірше од своїх двозногих супротивників, що тільки на силу перемогли їх.

З ВИСОКОСТИ 1500 ФУТІВ

Найбільша в світі шахівниця. Недавно в Америці відбувся аматорський шахковий турнір на величезній, зробленій спеціально для цього, шахівниці. Шахівниця зроблена з коричню й білого цементу.

Штучні острови. Рівно рік тому спрітні американці рішили спорудити штучний острів коло берегів Флориди. Зараз цю «чину» в світі споруду цілком скінчено. Новий острів, сфотографований з „птичого польоту“ обернений тепер у місто з великими вулицями, будинками, садами.

Новий вид спорту. В Каліфорнії з'явився новий вид спорту—теніс на роликах. Для цеї гри треба великої зручності та рухливості. Разом з тим вона дуже цікава, захоплююча розвага.

Оригінальні перемоги. Не дуже давно в Англії відбувся рідкій футбольний матч між командою одного університету і командою... дресированих слонів. Товстошкі спортивні грали ві трішки не гірше од своїх двоногих супротивників, що тільки на силу перемогли їх.

З ВИСОКОСТИ 1500 ФУТІВ

Лондон в тумані. Коли настають туманні дні, в Лондоні на перехрестях великих вулиць роблять спеціальні чомости для полісменів. На цих помостах ставиться голосномовня і осібні семафори, якими регулюється вуличний рух.

З висоти 1500 футів. Американський ілюстратор Джонсон на парі сплигнув з парашутом з висоти 1.500 футів. Сміливий жарт скінчився щасливо. Парашют плавно спустився на землю із своїм живим грузом,

„Америка розаброюється.“ Не вважаючи на всікі „мирні“ конференції, Америка й не думає розаброюватись. Доказом цьому може бути новий вигад полковника Барсу—велетенська бомба для аеропланів.

Найбільший в світі чобіт. На виставці шкіряної продукції, що була в Лондоні, виставлено найбільший в світі чобіт. Який цей чобіт завбільшки, можна судити по фігурі жінки, що сидить коло нього.

УЧАН

Ян-Цзє—могутня річка.

Вона в'ється мов дракон і на своєму довгому шляху горам і долинам дарує свою вільгість.

Ян-Цзє жene криві вітрила і, коли заходить сонце, виліскує рожевим відсвітом.

Ян-Цзє дає поміч і заможним і вбогим.

Околишні селянине не знають, як нахвалитися нею. Вона зрошує лани, вона живить садовину, вона є символом родючості.

Недурно англійський імперіялізм хижо стирав тут свої лабети, рясно скропивши землю кров'ю.

Звичайно, не британською. А кров'ю тубільних кулі, селянською кров'ю. І тепер околишнім селянам дуже запало в пам'ятку ще одне: Вансян.

Безборонне тихомирне місто, що англійці обстрілювали його з річки запальними набоями.

Загинуло сила будинків, безліч людей. Люди жаху металися в улици в улици, тікаючи від полум'я, неначе під час землетрусу.

Вансян.

Незабутня згадка, що за неї муситиме згодом заплатити і англійський крамар і англійський дипломат. Чи ж варт говорити, як зустрічали на Ян-Цзє переможну армію кантонців?!

* * *

Салдати Сун-Чуан-Фана бешкетували, і життя в Учані поволі затихало. Не пасли задні і європейці, що тут лишились, здебільшого англійці.

— Чого ж мовчати? Хіба ж хінці народ?

В кварталі, де притулилися непевні місця розваги, своєрідні дансінги, крі та курильні опіуму, всю ніч затинала музика, лунали п'яні вигуки пісні.

П'яні гульвіси, що звуться в Лондоні „джентльменами“, запрягли двохколесні візки рікші, засмаглих нафарбованих дівчат, і підзвігуючи стеком, ганяли від шинку до шинку, від притону до притону.

Аж ось наступ кантонців. У місті почався голод. Харчів майже зовсім привозилося.

* * *

На розі торговиці старий дім старого Фун-Лі.

Тут він доживав своїх літ з кудлатим і теж старим пском.

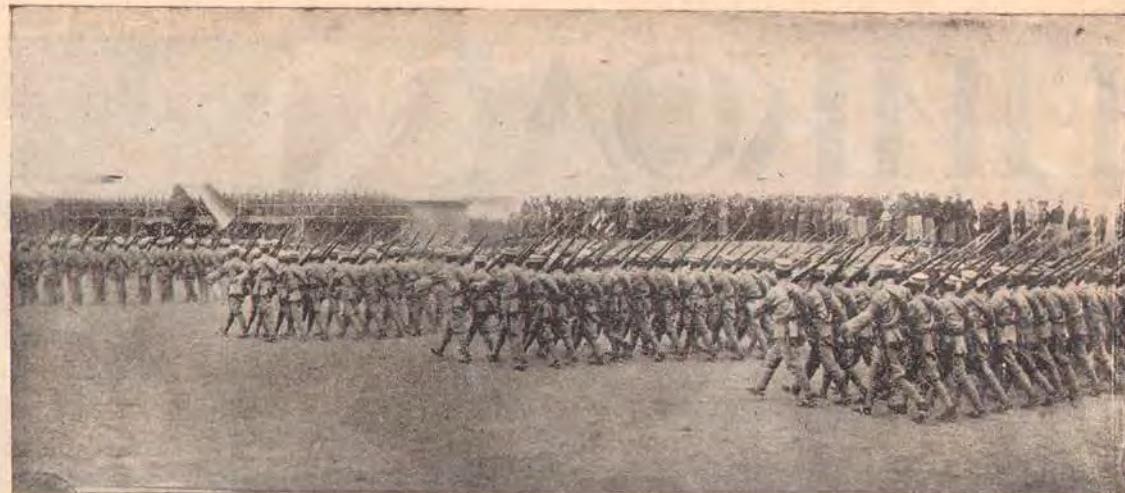
По інших місцях уже не додержувалось традиційних церемоній. Господі ж Фун-Лі ще жива була стародавня традиція і гостя зустрічали слівеними промовистими вітаннями:

— Чудовий той день, коли мої очі тебе уздріли.

— Хай будуть благословенні твої ноги, бо вони принесли тебе до мене.

— Хай у тебе буде численне потомство, і коли ти вмреш, то твої діти і внуки згадуватимуть тебе тільки ясними словами подяки.

Фун-Лі був вели-

Парад Мукденського війська в день 15-их роковин китайської революції (10 жовтня)

його до кімнати і там приготував гарячого чаю. Тоді Фан-Су розповів, що з ним скоїлося, і говорив він уже усміхаючись, неначе все це яксь абицида, а важлива річ—це трівога, що він, Фан-Су, завдав старому Фун-Лі.

Як заходило сонце спорядився він податися геть із міста: бо кантонці недалеко. Голод туди гнав. Його зовсім зубожили, у нього не лишилося навіть коша.

Аж ось він натрапив на чуанфанівських салдатів. Перш вони його попобили, а потім начепили на його шию мотузку, немов собаці та й поволокли за собою. Зовсім смерклось. Фан-Су Ледве совгав ногами перелякані і гриз мотузку, скажено гриз мотузку.

Він перегріз її і тоді шуснув у кущі. Салдати недовго шукали його і пішли собі геть, проклинаючи Фан-Су. Отоді ж то він почав повзти

стеком, ганяли від шинку до шинку, від притону до притону.

Аж ось наступ кантонців. У місті почався голод. Харчів майже зовсім привозилось.

* * *

На розі торговиці старий дім старого Фун-Лі.

Тут він доживав своїх літ з кудлатим і теж старим пском.

По інших місцях уже не додержувалось традиційних церемоній. господі ж Фун-Лі ще жива була стародавня традиція і гостя зустрічали віленними промовистими вітаннями:

— Чудовий той день, коли мої очі тебе уздрили.

— Хай будуть благословені твої ноги, бо вони принесли тебе до мене.

— Хай у тебе буде численне потомство, і коли ти вмреш, то твої діти і внуки згадуватимуть тебе тільки ясними словами подяки.

Фун-Лі був великий мастак на церемонії.

Він швидче ладен був би вмерти, а ніж уйти до кімнати, коли гість не дійшов до середини її.

22 привітання він знов для жіноцтва.

73 привітання він знов для чоловіків.

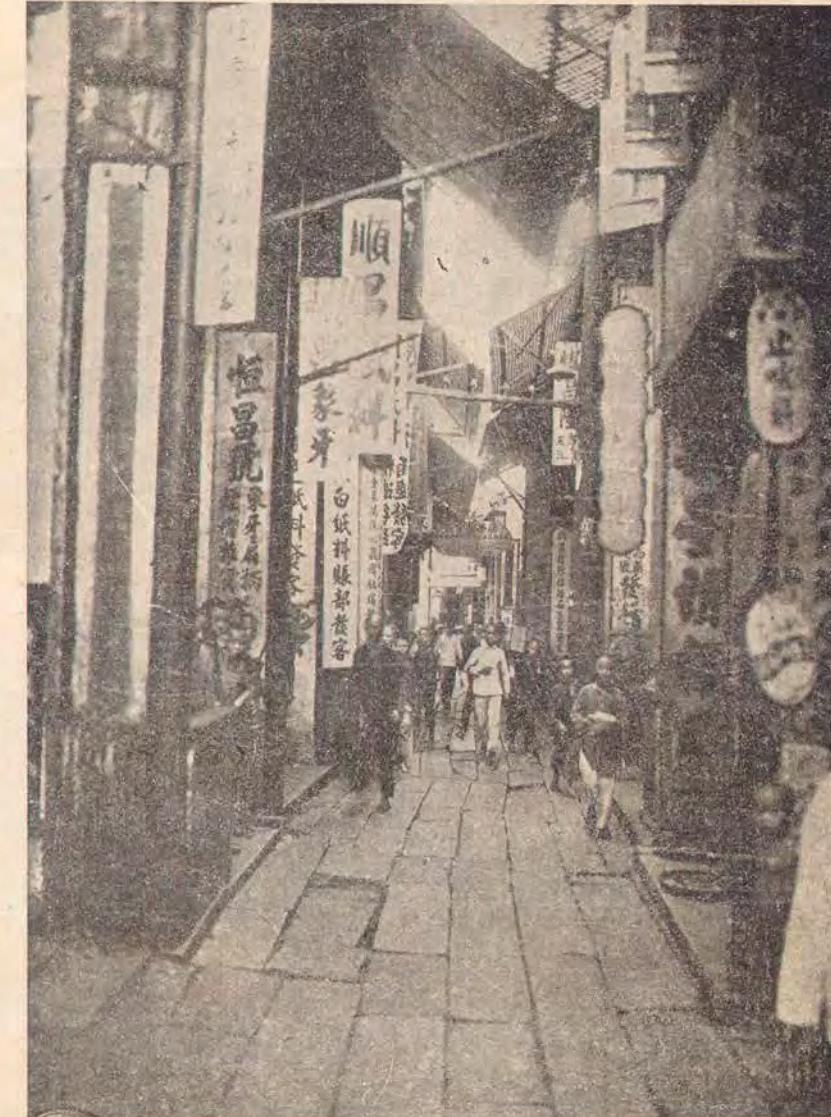
Та цього вечора він позабував їх усі. Зпочатку йому здавалося, що на дворі завив песь. Потім друге завило, та так чудно й довго.

Фун-Лі взяв у хаті довгув палицю та жовтого лихтаря і вийшов на двір.

І тут біля смітника він угледів якесь чудне обшарпане потворіння. Нарешті, на ледве в пізвав Фан-Су, базарного крамаря, що тортував садовиною.

Якого химерного гостя принесла ніч! Він не прихав і не прийшов, а приїз рачки, і Фан-Су зовсім не знов, як його привітати.

— Хай будуть благословені твої ноги!. Та одразу замовк, підвів Фан-Су, поволік

Вулиця в Кантоні

і повз, зовсім занепавши на силі та вже, як звичайно, приліз на базар і сховався на дворищі Фун-Лі...

* * *

Коли до Учану вступати кантонці, ще зовсім слабий Фан-Су визирнув у вікно.

Иого землистого кольору від страждань обличчя тепер засяяло веселим усміхом.

— Я туже жалкую,—сказав він старому Фун-Лі,—що ще не здухаю кричати так, як кричав на базарі.

Алестан.

МИКОЛА

Стаття О. Б.

КРІПАЦЬКА Україна, що породила великого бунтаря Тафаса, дала ще безліч безіменних, сірих, що наймення Іхні не дійшли до нас, бунтарів-повстанців проти нелюдського визиску панського, проти знищань та сваволі шляхетської над гречкосієм-мужиком.

З кріпацьких сіл тікали вони на вільні, ще не заселені людом степи Херсонщини, Таврії. Аж до Басарабії, на гирла Дніпрові, на плавні й саги

Стаття О. Б.

КРІПАЦЬКА Україна, що породила великого бунтаря Тараса, дала ще безліч безіменних, сірих, що наймення їхні не дійшли до нас, бунтарів-повстанців проти нелюдського визиску панського, проти знищань та саволі шляхетської над гречкосієм-мужиком.

З кріпаків сіл тікали вони на вільні, ще не заселені людом степи Херсонщини, Таврії. Аж до Басарабії, на гирла Дніпрові, на плавні й саги славути перебиралися втікачі, вступаючи там чи

наймитами до колоністів-поселенців, а то й поміщиків, що тільки тільки почали й туди простягати лапи свої загибущі, чи до рибальських ватаг, що отамани їхні добре таки вміли витискати соки з забитих, заляканіх утікачів.

Микола Джеря—олин з багатьох. Так само не стерпівши знищань, втікши з рідного села, покинувши там і батьків своїх старих, і жінку молоду, поклявшись помститися над людим паном своїм, подався він із купкою таких, як і сам, втікачів-бурлаків світ за очі, шукати хоч трохи кращого, більш людського життя.

Дим і вогонь пожежі (стоги на панському току спалахнули) освітлювали шлях втікачам. Через дикий безкрай степи гадюкою вився він, через ті степи, що лише скріплення маж та погекування на волів зяблозених і засмагалих чумаків порушувало їхній величний спокій. Приставши спершу на роботу на цукроварні, що саме тоді почала Україна ними забудовуватися, не змогли довго бурлаки на ній перебути. Вербівський пан (Вербівкою звалося рідне село втікачів) по всіх кутах і закутках України гасав, шукаючи навісніх йому втікачів, щоб як не помститися, то бодай на трупи їхні надивитися. Приїхав він і на ту цукроварню, де працювали бурлаки. Мусили вони далі тікати, на безмежні степи, до зарослих лозою й оситнятом плачнів Дніпрових.

Рибальська ватага Ковтуненка радо прийняла до своїх лав кремезних і здорових бурлаків. Так минав час. Микола Джеря почав забувати про свою Вербівку, може й Нимидору, жінку свою забув-би, коли-б не Мокрина, дочка Ковтуненкова, що і лицем і станом струнким була, як дві краплинини води, подібна до Нимидори, ввесь час нагадуючи Миколі про покинуту батьківщину. Марно упадала Мокрина біля Миколи, марно життям своїм ризикувала, рятуючи його від хижих пазурів уряд-

ОСТАННІЙ ВИПУСК
ВУФКУ

ТАРАС ТРЯСИЛО

(з часів запорізької січі)

Сценарій В. Радиша, за поемою

В. СОСЮРИ

Постановка реж. В. Чардиніна.

З участию артистів Б. Бучми,
Н. Ужвій та ін.

ників та поліціянтів, що цілі лови на
утікачів розпочали за приводом вер-
хівського пана. Пан цей не спав, не
облишав надії на помсту. Провідавши
що якісь утікачі працюють на гирлах
Дніпрових за рибалок, рушив віл-
уди. Всі поліціянти, урядники та при-
стави стали до його послуг. Оточивши
невеликий гурт бурлак, загнавши його
очерети й підпаливши плавні зо всіх
кінців, примусили вони й Джерю й
товарищів його здатися їм до рук.
Кайдани, тюрма, суд—ось дальша доля
Джерина. Радісна звістка про „визво-
лення“ селян (ще-б пак „визволення“
та не від панів, а від землі!), що аж
через брами тюремні прокраляся, була
обдульною звісткою. Селянство не скоє-

ників та поліціянтів, що цілі лови на
утікачів розпочали за приводом вер-
бівського пана. Пан цей не спав, не
блішив надії на помсту. Провідавши,
що якісь утікачі працюють на гирлах
Дніпрових за рибалок, рушив від-
бути. Всі поліціянти, урядники та при-
стави стали до його послуг. Оточивши
невеликий гурт бурлак, загнавши його
очерети й підпаливши плавні зо всіх
方面的, примусили вони й Джерю й
товаришів його здатися їм до рук.
Клідани, тюрма, суд—ось дальша доля
Джерина. Радісна звістка про „визво-
лення“ селян (ще-б пак „визволення“
не від панів, а від землі!), що аж
через брами тюремні прокралася, була
блудною звісткою. Селянство це скоро
розуміло.

Нічого майже не змінилося. Тяж-
кою працею; кривавим потом му-
чило селянство відробити за ту зли-
ченну землю, що її йому хвалені
„візволителі“ дали. Джерю було пере-
можено. Не під силу було одному, хоча-б і найзавзятішому бун-
реві боротися з ладом визиску, знущання й експлоатації. Джерю
було переможено, але бунтарства, потягу до волі, до кращого жит-
тя не перемогти. Історія це довела.

Відомий український режисер Марк Терещенко втілив на екрані
українські сторінки славетного твору І. Нечуя-Левицького, що п'євість
їого „Микола Джеря“ стала за матеріал для нового фільму ВУФКУ.
Артист Бучма, що грав роль Шевченка і ролю Тараса Трясила в
фільмі тієї-ж назви, виконув роль Миколи Джері. Його вміння і
ист в великою запорукою поспіху картини.

Сценарій написав Микола Бажан. Знімав картину оператор
Рона, що вславив себе знімками картини „Гамбург“.

Наймення Лярова, Осташевського, Лісовського, Красноярського,
Іванки теж добре відомі наші публіці. Актриса Токарська виконує
роль Нимидори та Мокрини. Актори, чудова натура Дніпрових
Іванів, чорне море, степи—ось те, що привабить і зачарує радян-
ського глядача.

Вже знято останній кадр цієї картини.

ЕМІЛЬ ЯНІНГС

Еміль Янінгс це—ім'я відоме особливо німцям. Еміля Янінгса його одноземці вславили, як „невизнаного героя“, його вавіть звати „Бісмарком німецького кіно“. І слід зазначити, що він справді відіграв велику роль в оздоровленні німецького кіно в дрилого містичизму, що там запанував, і від найгірших рис „достовіщини“, що органічно розрослася в німецькім мистецтві. Років генія Янінгса довів шкідливість і некінематографічність містичизму. Заслуга генія Янінгса в тім, що він став яскравим виразником реалістичного напрямку в кінематографії і визначив певні шляхи творчості кіно-актора. Янінгс став героєм сучасності. У всіх картинах він грав сам себе. Це—тип фізично дужого, часто недоумковатого, але завжди палкого хижака. Янінгсові чужі раніш заведені штампи. Виконуючи ролі історичних геройів, він змінює художнє уявлення про них, виobraжаючи їх в обетанові побуту й повсякденництви і позбавляючи їх таким чином безжivoї дерев'яної величності. Янінгс є щирий актор здорової крові. За це його й любить. Янінгс пройшов до кіно, бувши уже відомим драматичним актором, він досі не покинув ще жовтій і, здається, не має на думці кидати сцени. Тепер після того, як найвидатніша кінематографічна фільма в Німеччині „УФА“ попала в руки американців, Янінгс опинився в Америці і тільки 3 місяці на рік виступатиме в Німеччині.

Еміль Янінгс,—Найпопулярніший німецький кіно - актор.

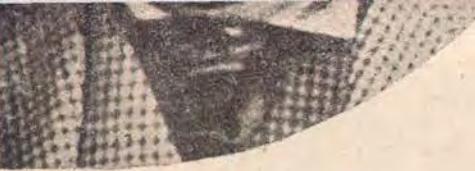

Режисер Мурнау гримує Янінгса для кіно-картини „Фауст“.

Шарж на Чарлі Чаплін,—відомий американський кіно-комік.

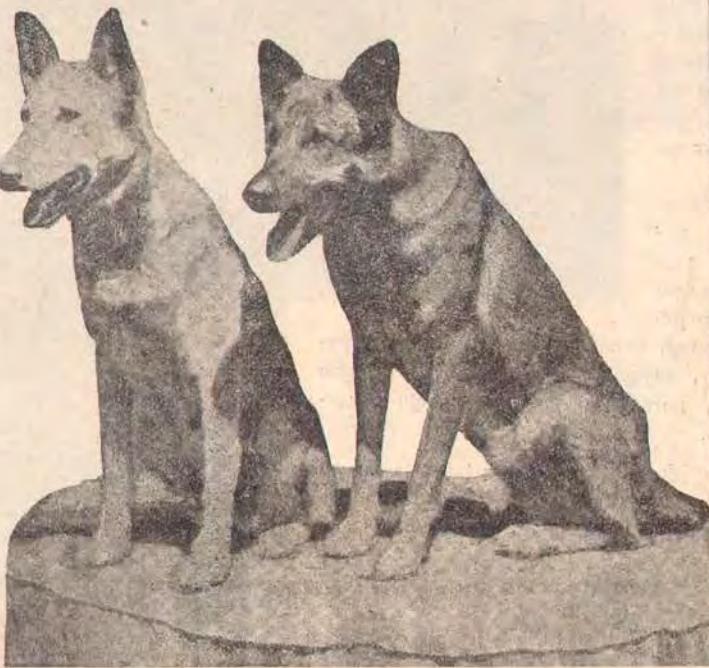
Еміль Янінгс,—Найпопулярніший німецький кіно - актор.

Режисер Мурнау гримув Янінгса для кіно-картини „Фауст“.

Шарж на Гарольд-Ллойда, популярного коміка американського кіно.

Рін - Тін - Тін,—зорі американського кіно.

Шарж на Чарлі Чапліна,—зірки американського кіно-коміка.

Колін Мур,—найбільш популярна, дуже оригінальна американська кіно-зоря.

ОСТАННІЙ ВИПУСК ВУФКУ

МИКОЛА ДЖЕРЯ

За повістю І. Нечуя-Левицького
Сценарій М. Бажана

Режисер М. Терещенко
Оператор — І. Рона

В головній ролі Б. Бучма

СТОРІНКА ГУМОРУ

Побачення Чичерина з Тевфік-Рушті-бесм схвилювало закордонну пресу

Листопад на Україні.

На дворі стоїть хороша сонячна погода.

- Проект перший: використання енергії народу, що вештається по вулицях (під тротуаром влаштувати завод),
 2) Проект приладдя до трамваю для охорони людей від катастроф.
 3) Проект—як позбутися житлової кризи—„кожен сам собі кватаїра“.
 4) У Харкові з'явилося багато професіоналів-жебраків—проект голосоглушителя.

ВУФКУ

ВУФКУ

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
ФОТО-КІНО
УПРАВЛІННЯ

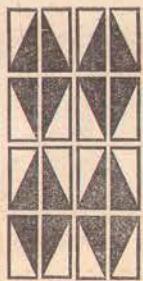
НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИЙ
ФІЛЬМ

МИКОЛА ДЖЕРЯ

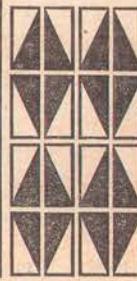
МИКОЛА ДЖЕРЯ

Кіно-повість
на 7 частин

Сценарій Миколи Бажана
Режисер Марк Терещенко
Оператор І. Рона
В головній ролі арт. Бучма

ВУФКУ

ВУФКУ